bakertilly GÜRELİ

2023 YARI YILI EKONOMİK GÖRÜNÜM

(ULUSAL VE KÜRESEL PERSPEKTİFTEN)

İÇİNDEKİLER

I.	**ULUSAL GÖRÜNÜM**	**2**
A.	**ÜRETİM VE BÜYÜME**	**2**
1.	Çeyreklik GSYİH Verileri	2
2.	Uzun Dönemi GSYİH Trendi	3
3.	Milli Gelirin Sektörel Dağılımı	4
4.	Sektörler İtibariyle Artış Oranı	5
5.	İşgücünün Milli Gelirden Aldığı Pay	6
6.	Konut Satışları	7
7.	Konut Satışlarının İl Dağılımı	8
8.	İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları	9
B.	**PARASAL GÖSTERGELER**	**10**
1.	Döviz Kurları	10
2.	Dış Ticaret ve Hizmetler Dengesi	11
3.	Cari İşlemler Dengesi	12
4.	Enflasyon Oranları	13
5.	Emisyon Hacmi ve Diğer Göstergeler	14
6.	Merkez Bankası Rezervleri	15
C.	**FİNANSAL PİYASALAR**	**16**
1.	Türk Lirası ve Döviz Cinsinden Mevduatlar	16
2.	Kredi Faizleri	17
3.	Kredi Hacmi	18
D.	**KAMU MALİYESİ**	**19**
1.	Bütçe İçinde Faiz Harcamalarının Payı	19
2.	Vergi Gelirleri	20
3.	Dış Borç Stoku	21
4.	İç ve Dış Faiz Harcamaları	22
II.	**KÜRESEL GÖRÜNÜM**	**23**
1.	Ülkelerin Gayrisafi Yurtiçi Hasılası (GSYİH)	23
2.	Ülkelerin Kişi Başı GSYİH	24
3.	OECD Birleşik Öncü Göstergeler	25
4.	IMF Büyüme Projeksiyonları	26
5.	Küresel Enflasyon Oranları (Türkiye Hariç)	27
6.	Küresel Enflasyon Oranları (Türkiye Dahil)	28
7.	Küresel İşsizlik Oranları	29
8.	Cari Denge/GSYİH	30
9.	Küresel Uzun Dönemli Faiz Oranları (Türkiye Hariç)	31
10.	Küresel Uzun Dönemli Faiz Oranları (Dahil)	32

ÖNSÖZ

2023 YILININ BİRİNCİ 6 AYLIK DÖNEMİNDE TÜRKİYE VE DÜNYA EKONOMİSİ

2019 yılının sonlarında ortaya çıktığı tahmin edilen ve 2020 yılı içerisinde tüm dünyada etkisini gösteren Covid-19 salgını Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020 tarihinde Pandemi olarak ilan edilmiştir.

Böylece hemen hementüm dünya ülkelerinde sosyal izolasyon uygulamaları devreye girmiş; çeşitli ülkelerce yılın belli günlerinde kısmi ya da tam kapanma dahil çeşitli kısıtlamalar uygulanmıştır. Alınan tedbirlerin Dünya ekonomisi üzerindeki etkisi de tahmin edileceği üzere büyük olmuştur.

2021 yılının ortalarına doğru salgının toplum sağlığı üzerindeki etkileri azalmış; buna bağlı olarak kısıtlama uygulamaları gevşetilmiştir. Böylece Pandeminin ülke ekonomileri üzerindeki etkileri azalma eğilimi göstermiştir. Ancak tedarik – üretim – pazarlama zincirinin bütünü değerlendirildiğinde, kısıtlama uygulamalarının etkisi, kısıtlamalar kaldırılsa bile daha uzun yıllar devam edeceğe benzemektedir.

Bültenin ilk bölümünde Türkiye Ekonomisi ile ilgili veriler paylaşılmıştır. Verilerin sunumunda, önceki yıllarla yapılan karşılaştırmalara da yer verilerek 2023 yılının ilk 6 aylık verilerinin uzun dönemli analizler içerisindeki önemi de ortaya konmuştur. Türkiye Ekonomisi ile ilgili veriler Üretim, Parasal Göstergeler, Finansal Piyasalar ve Kamu Maliyesi başlıkları altında derlenmiştir.

Derleme sırasında odak noktamız, 2023 yılının birinci 6 aylık dönemindeki verilerin önceki yılların 6'şar aylık verileri ile karşılaştırılması üzerine kurulu olacaktır. Ancak bazı veriler mevsimsel etkilere bağlı olduğundan, bu veriler için önceki yılların ilk 6 aylık dönemi ile karşılaştırma yapılacak; ikinci 6 aylık verilere bazı bölümlerde yer verilmeyecektir.

Bülten'in ikinci bölümünde ise Küresel Ekonomi ile ilgili veriler paylaşılmıştır. Veriler, belli başlı ülkeler itibariyle karşılaştırmalı olarak ortaya konmuştur. Rusya'nın Ukrayna'yı 2022 yılında başlayan işgali de pek çok sayıda insanın ya hayatına mal olmuş ya da yaşamlarını olumsuz yönde etkilemiş ve savaş Küresel Ekonomi üzerinde önemli etkilerde bulunmuştur. Savaş nedeniyle başta enerji ve gıda kaynaklı olmak üzere pek çok küresel ekonomik faaliyet olumsuz yönde etkilenmiştir. Bu durum çoğu ülkenin Covid-19'un ekonomik etkilerinden toparlanma sürecini olumsuz yönde etkilemiştir. Anılan gelişmelerin yaşandığı yıllar olan 2020-2023 döneminin, önceki yıl verileri ile birlikte analizinin, geleceğe dair ışık tutacağını değerlendirmekteyiz.

A. ÜRETİM VE BÜYÜME

1. Çeyreklik GSYİH Verileri – Bir Önceki Yılın Aynı Çeyreğine Göre

MİLLİ GELİRİN BÜYÜME HIZI YAVAŞLAMAKTADIR

Çeyreklik GSYİH Verileri *(Kaynak: TUİK)*

Yıl	Çeyrek	Cari Fiyatlarla (milyon TL)	Cari Fiyatlarla (milyon $)	Zincirlenmiş Hacim Endeksi	Değişim Oranı (%)
2021	**Yıllık**	**7.256.142**	**807.924**	**199,8**	**11,4**
	I	1.396.396	189.427	173,3	7,5
	II	1.594.424	190.192	187,3	22,3
	III	1.933.705	227.704	214,9	8
	IV	2.331.616	200.601	223,7	9,7
2022	**Yıllık**	**15.011.776**	**905.814**	**210,9**	**5,5**
	I	2.519.789	181.490	186,9	7,8
	II	3.424.670	219.665	201,6	7,6
	III	4.273.138	242.416	223,8	4,1
	IV	4.794.179	262.243	231,2	3,3
2023	I	4.642.499	246.032	194,2	3,9
	II	5.502.192	271.468	209,3	3,8

- Pandemi ile yavaşlayan büyüme 2021 yılında yüksek büyüme oranı ile telafi edildikten sonra 2022 yılında uzun dönemli trendine geri dönmüştür.

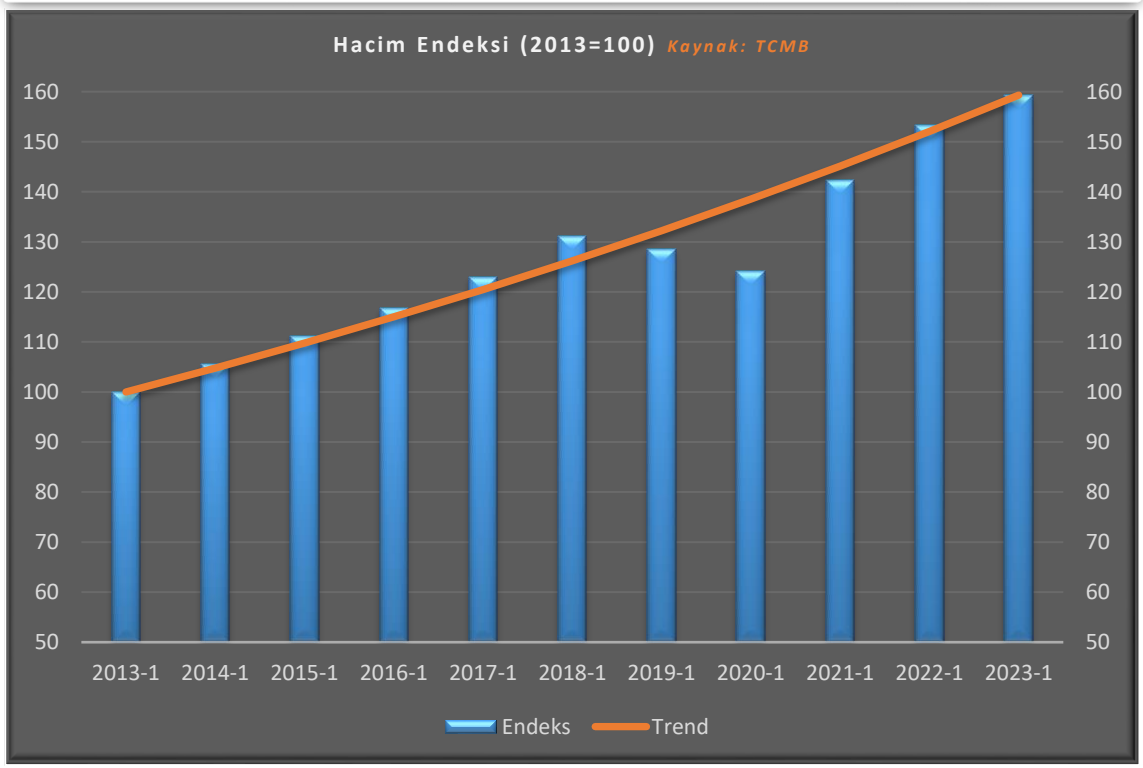
- Ancak 2023 yılının ilk iki çeyreğinde büyüme oranı uzun dönemli büyüme trendinin altında kalmıştır.

- Pandemi kısıtlamalarının kalkmasının etkisi 2021/2 döneminde gerçekleştiğinden, 2021/3 ila 2022/2 arasındaki dönemde yüksek büyüme hızları gerçekleşmiştir.

- 2022 üçüncü ve dördüncü çeyrekte büyüme oranının yavaşlaması, önceki dört çeyrekte gerçekleşen toparlanmanın yansıması olarak değerlendirilebilir.

- Pandeminin ortadan kalkması ile birlikte göz önüne çıkan değerler, büyüme oranının yavaşladığını göstermektedir.

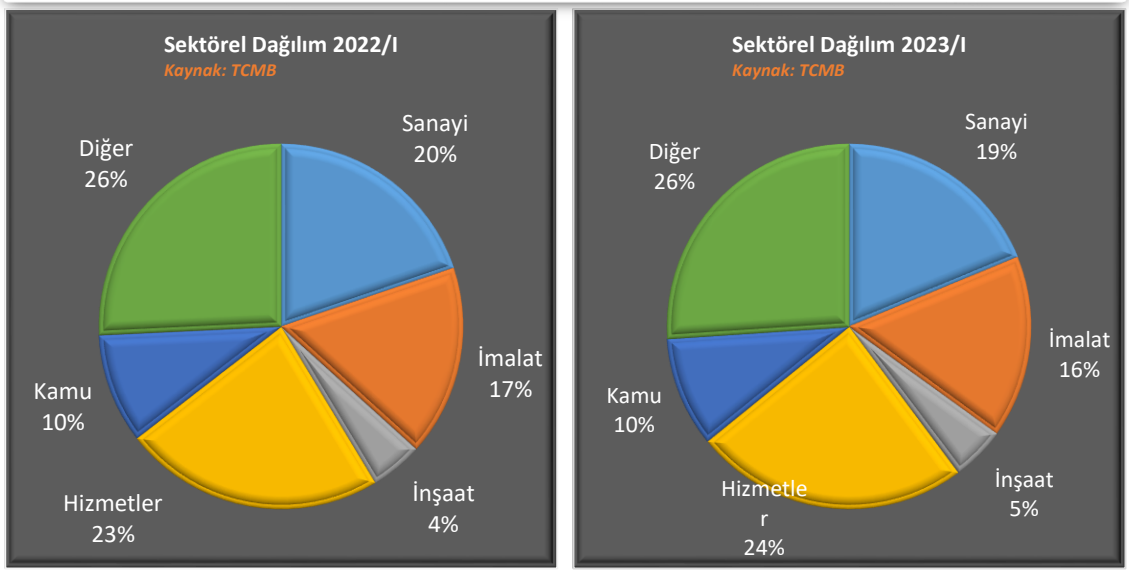
MİLLİ GELİRİN 10 YILLIK BÜYÜME TRENDİ YILLIK YÜZDE 4,77'DİR

- Yan taraftaki grafik, ilgili yılların ilk 6 aylık verileri esas alınarak hazırlanmıştır. Grafiğin hazırlanmasında GSYİH 2013'ün birinci yarısı için 100, baz değeri olarak alınmıştır.

- Buna göre 6'şar aylık milli gelir değerlerindeki, yıllık ortalama büyüme, yüzde 4,77 düzeyinde gerçekleşmiş bulunmaktadır.

MİLLİ GELİRİN SEKTÖREL DAĞILIMI ÖNCEKİ YILA GÖRE DEĞİŞMEMİŞTİR

- Milli gelir içerinde sektörel paylarının 2022'nin ilk yarısı ile 2023'ün ilk yarısı itibariyle dağılımı yandaki grafikte yer almaktadır. Sektörel dağılım yönünden farklılık göze çarpmamaktadır.

SANAYİ SEKTÖRÜNDE KÜÇÜLME GERÇEKLEŞMİŞTİR

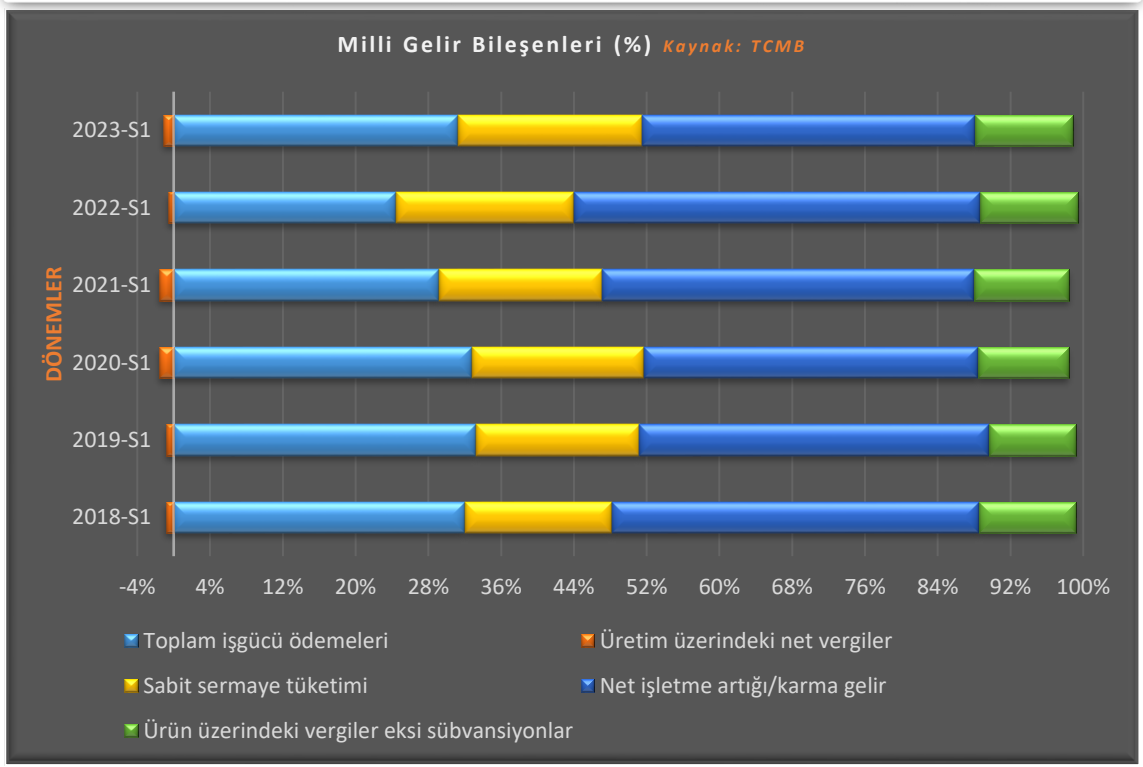
(Kaynak: TCMB)

Sektör	Artış Oranı
Vergi-sübvansiyon	13,61
Finans ve sigorta faaliyetleri	9,68
Hizmetler	9,06
Diğer hizmet faaliyetleri	6,97
İnşaat	5,39
Bilgi ve iletişim	4,97
Mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri	4,22
Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4,17
GSYİH	**3,86**
Gayrimenkul faaliyetleri	2,66
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	0,25
İmalat sanayi	-0,25
Sanayi	-1,81

- 2022 ve 2023 yıllarının birinci 6 aylık verilerinin karşılaştırılmasında milli gelirin %3,86 arttığı görülmektedir.

- Harcama yöntemi ile oluşturulan sektörel dağılımda imalat sanayi ve imalat dışı sanayinin daraldığı, bu arada vergi harcamalarının görece yüksek oranda arttığı gözlemlenmektedir.

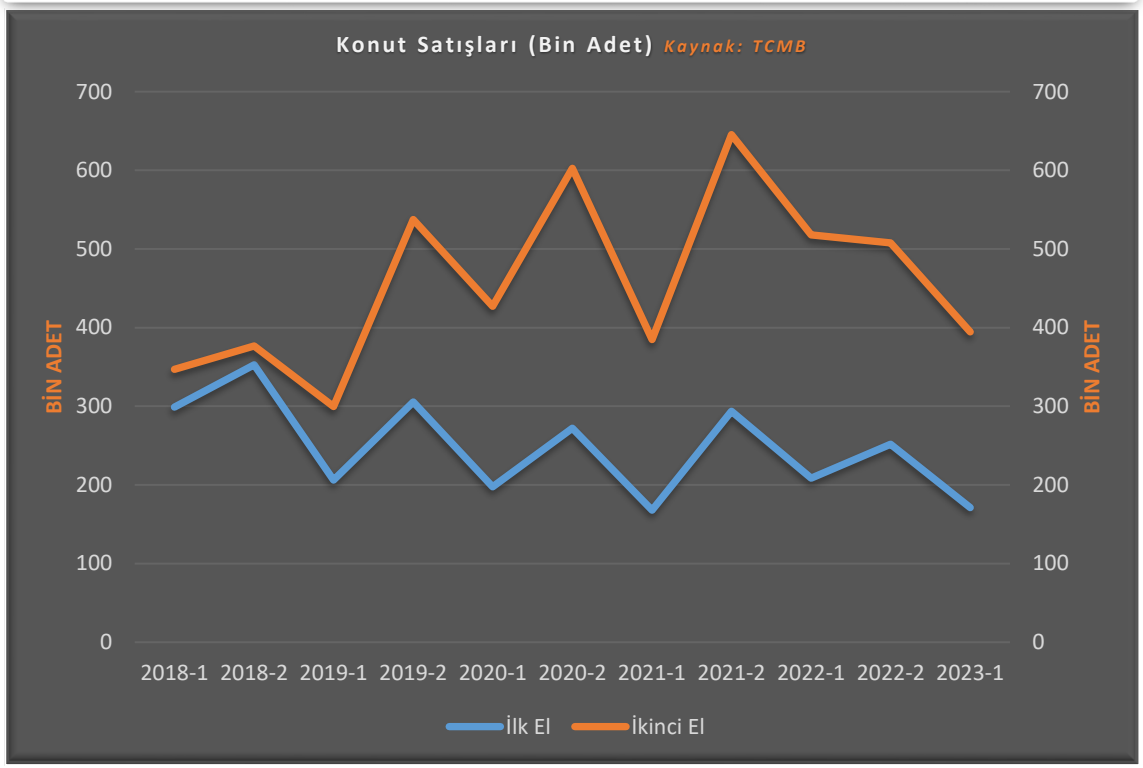
İŞ GÜCÜNÜN MİLLİ GELİRDEKİ PAYI DİKKAT ÇEKİCİDİR

- 2018-2023 yılları arası birinci 6 aylık dönemler itibariyle gayri safi katma değer içerisinde yer alan değerlerin dağılımında iş gücünün payının özellikle 2022 yılında azalışa geçtiği ancak 2023 yılında yeniden eski düzeyine yükseldiği gözlemlenmektedir.

- Bu durumun, 2022 yılında hızla yükselişe geçen enflasyonun, ücretlerin reel değerini düşürmüş olmasından kaynaklanması muhtemeldir. Ücretlerin reel değerinin, 2023 yılında güncellenmiş olması, ücretlerin milli gelirdeki payının 2023 yılının ilk 6 ayında yeniden eski düzeyine gelmiş olmasının gerekçesi olarak yorumlanabilir.

KONUT SATIŞLARI AZALIŞ TRENDİNDEDİR

- Konut piyasasındaki satış hacimlerinin seyrinin birincil ve ikinci piyasalar yönünden 2018 yılından itibaren ayrıştığı görülmektedir.
- İkinci el satışlar 2018 yılından bu yana ilk el satışların üzerinde seyretmektedir.
- Genel olarak konut satışlarının 2021 yılının ikinci döneminde zirve yaptığı ardından azalışa geçtiği görülmektedir.

KONUT SATIŞLARINDA ANTALYA'NIN PAYI DİKKAT ÇEKİCİDİR

2023 İlk El Konut Satışı İl Dağılımı *(Kaynak: TCMB)*

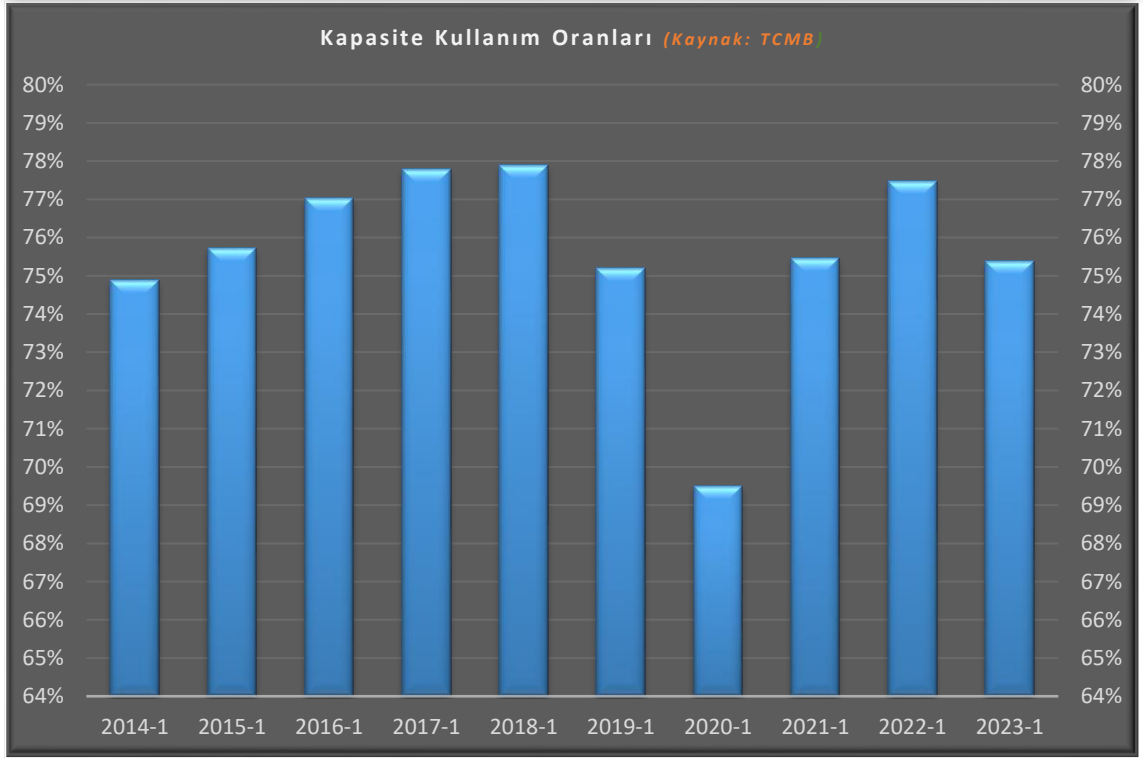
İl	Oran	İl	Oran
İstanbul	15,94	Kocaeli	3,40
Ankara	7,26	Mersin	3,08
Antalya	7,10	Konya	2,83
İzmir	4,92	Tekirdağ	2,57
Bursa	3,84	Gaziantep	2,55

- 2023 yılı itibariyle ilk el konut satışlarında İstanbul yüzde 15,94 ile birinci sıradadır. Konut satışlarının il bazında dağılımında, genel olarak il büyüklüğüyle orantı göze çarparken, Antalya'nın sıralamada üçüncü olması dikkat çekicidir.

- Yabancılara yapılan konut satışları 2023 yılının Ocak-Haziran döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %45,52 azalarak 19 bin 275 olarak gerçekleşmiştir. *(Kaynak: TÜİK).*

- 2023 yılının ilk altı ayında yabancılara yapılan konut satışlarında ilk sırayı 7 bin 450 konut satışı ile Antalya almıştır. Antalya'yı sırasıyla 6 bin 89 konut satışı ile İstanbul, 1.454 konut satışı ile Mersin izlemiştir. *(Kaynak: TÜİK).*

KAPASİTE KULLANIM ORANI DÜŞÜŞE GEÇMİŞTİR

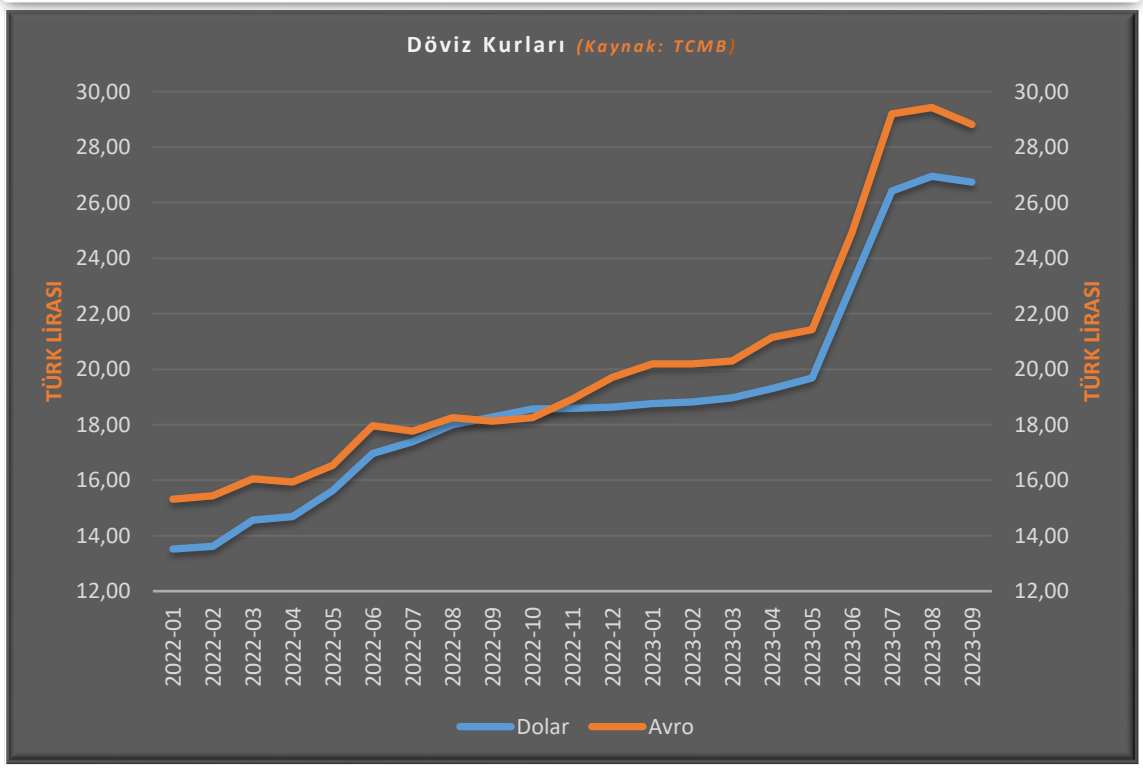
- İmalat sanayi kapasite kullanım oranlarının 2014 yılından itibaren birinci yarı yıllar itibariyle yükselişte olduğu; pandemi döneminde ise bu oranlarda ciddi bir düşüş gerçekleştiği gözlemlenmektedir.

- Yandaki grafik ilgili yılların birinci yarı dönemlerini göstermekte olup pandemi sonrası gerçekleşen toparlanmanın ardından, 2023 yılının ilk yarısında kapasite kullanım oranının görece azaldığı gözlemlenmektedir. Değer yüzde 75,37'dir.

B. PARASAL GÖSTERGELER

1. Döviz Kurları

FAİZ ARTIŞI DÖVİZ KURUNDAKİ YÜKSELİŞİ FRENLEMİŞTİR

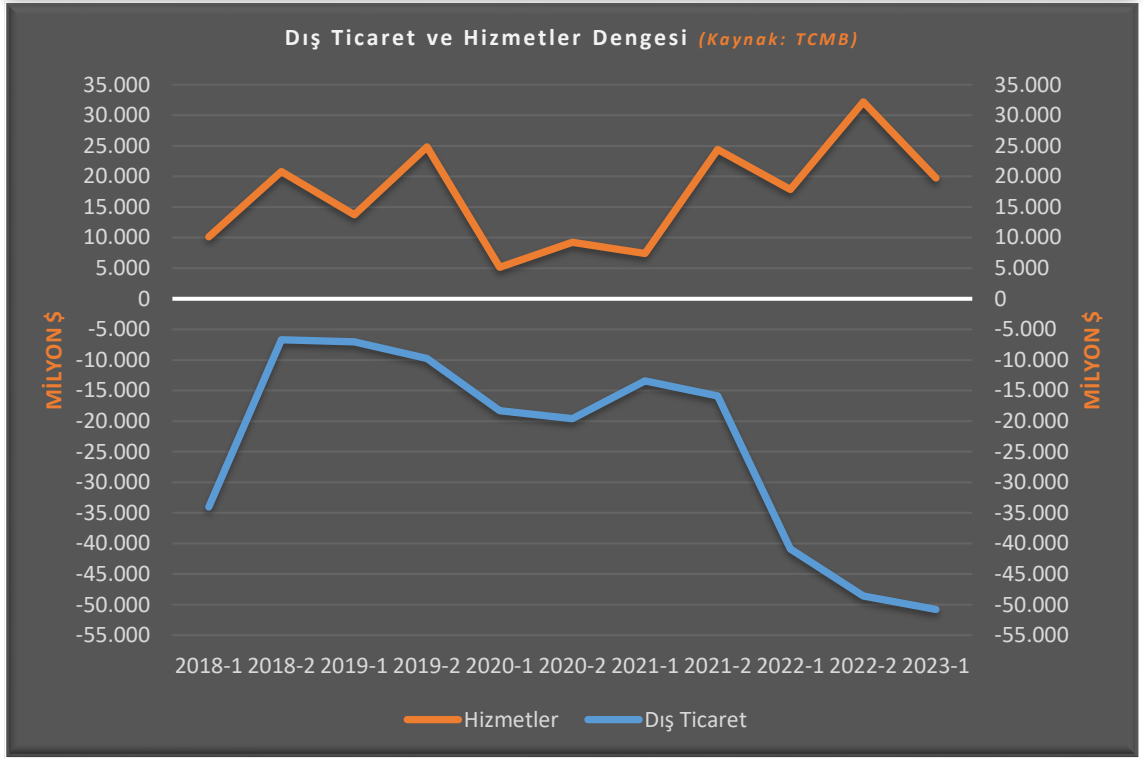

- Avro kurunun 30 Eylül 2023 tarihi itibariyle önceki yılın aynı gününe göre yüzde 55 oranında arttığı gözlemlenmiştir.

- Eylül 2022 döneminde eşitlenen Dolar – Avro paritesi bu dönemden sonra Dolar lehine gelişme göstermiş ve Dolar kuru, uzun bir aradan sonra Avro kurunu, kısa süreliğine de de olsa aşmıştır. Ancak Ekim 2022 döneminde Avro yeniden Dolar karşında daha değerli hale gelmiştir.

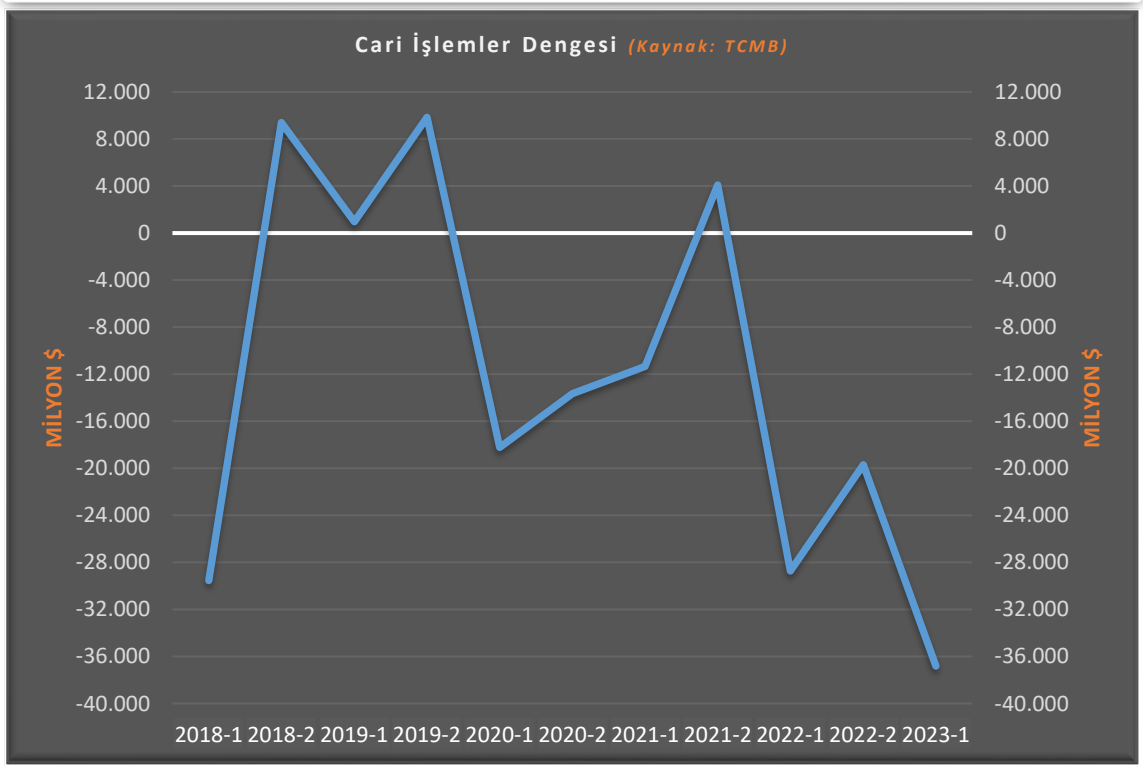
- 22 Haziran 2023 tarihinden itibaren izlenen faiz artış politikasının, döviz kurundaki artışı frenlediği gözlemlenmektedir.

DIŞ TİCARET AÇIĞI BÜYÜMEKTEDİR

- Grafikteki verilerden dış ticaret açığındaki artışın, son 6 aylık döneme kadar, hizmetler dengesindeki fazla ile karşılandığı görülmektedir. Ancak dış ticaret açığındaki artış çarpıcı derecede yüksek düzeyini korumaya devam etmekte; hizmetler dengesindeki fazlanın, açığı dengeleyici işlevi, son dönemde azalışa geçmektedir.

CARİ İŞLEMLER AÇIĞI BÜYÜMEKTEDİR

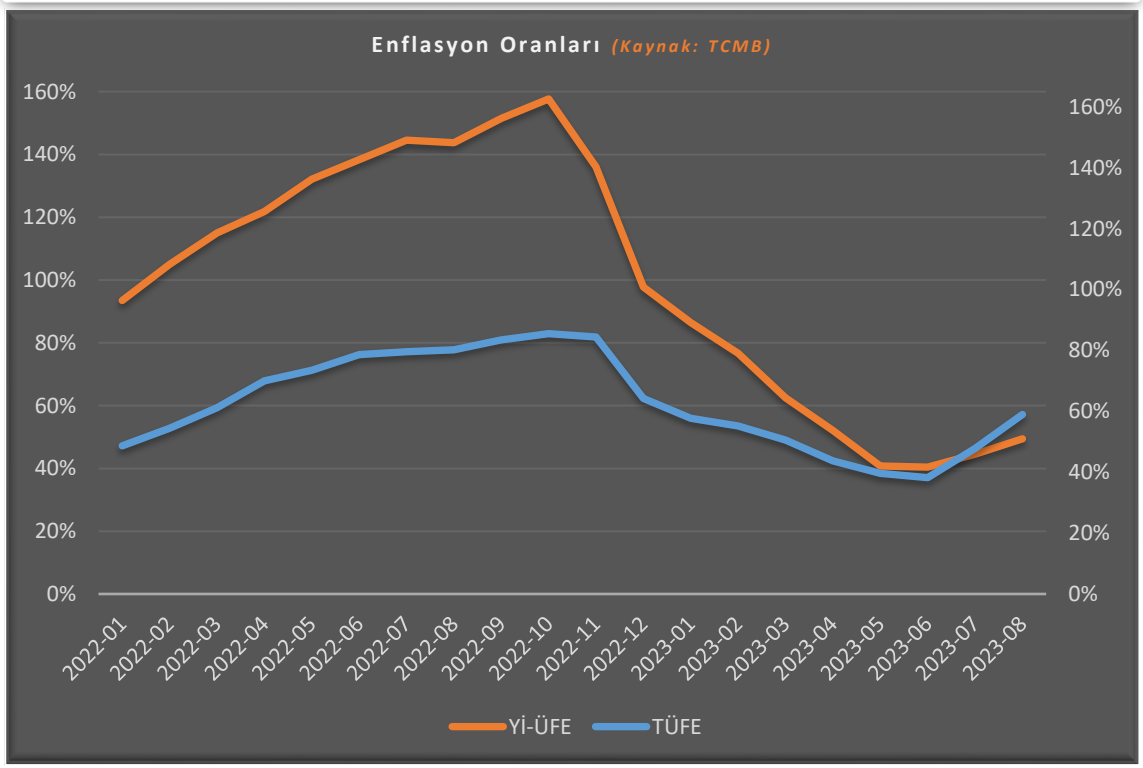

- Grafiğe göre cari işlemler hesabı 2018'in ikinci dönemi ile 2019'un ikinci dönemi arası hariç sürekli açık vermiştir.

- Grafiğe yansıtılmamış olan finans hesabı ise dalgalı bir seyir takip etmiştir.

- Ayrıca çoğu zaman yüksek değer gösteren ve "net hata ve noksan kalemine yansıyan" "kaynağı belirsiz para girişi" son 6 aylık dönemde oluşmamıştır.

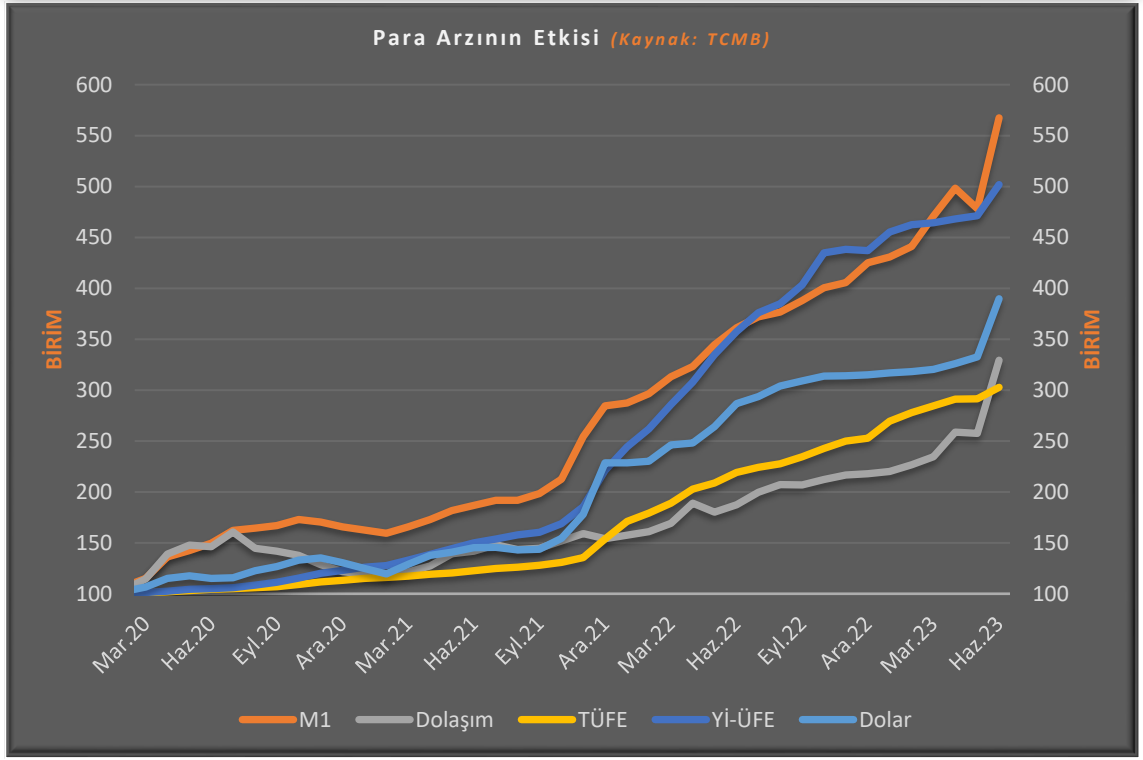
ENFLASYON TRENDİ, GELECEK İÇİN BELİRSİZLİK OLUŞTURMAKTADIR

- Son iki yılın açıklanan resmi enflasyon oranlarına bakıldığında TÜFE'ye bağlı enflasyon oranları ile Yİ-ÜFE'ye bağlı enflasyon oranları arasında güçlü bir korelasyon olduğu; ancak iki değer arasındaki makasın enflasyon oranları yükseldikçe arttığı gözlemlenmektedir.

- Her iki endeks de 2022'nin sonlarından itibaren düşüşe geçmiş olmakla birlikte, vergi oranlarındaki artışla birlikte yeniden yükselişe geçmiştir. Ancak bu sebebe bağlı artışın geçici olacağı tahmin edilmektedir.

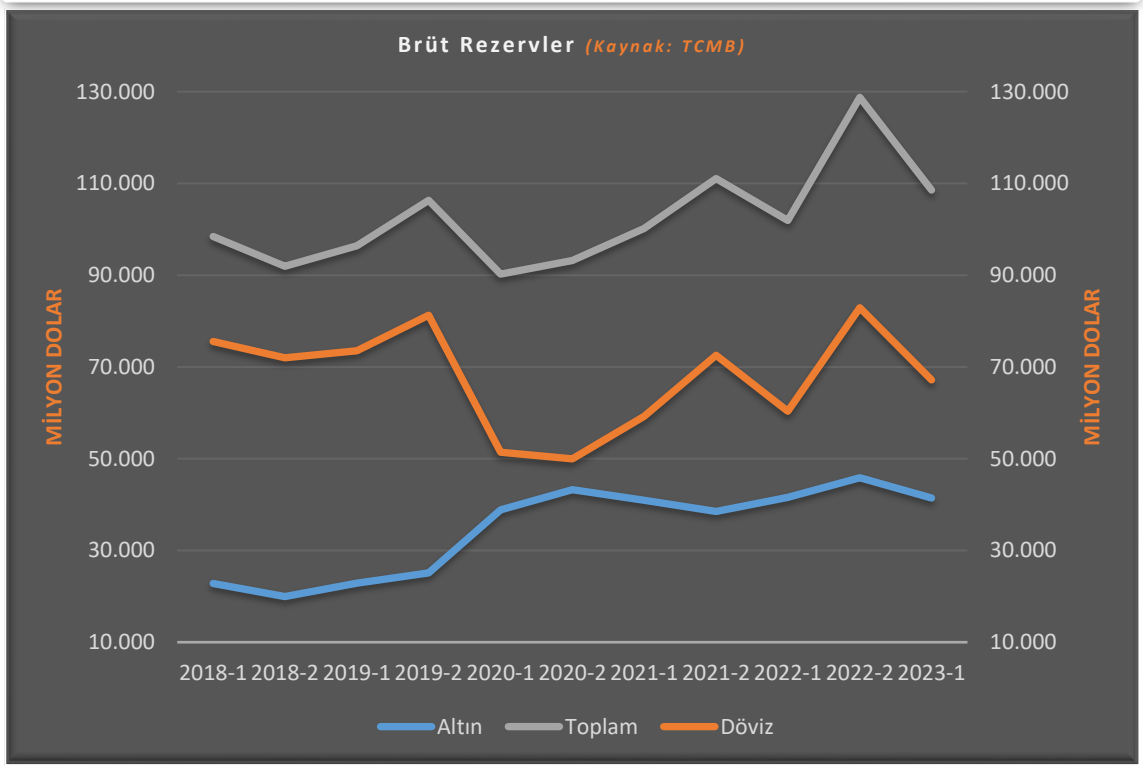
PARA ARZI İLE Yİ-ÜFE ENDEKSİ ARASINDA YAKIN İLİŞKİ VARDIR

- Dolaşımdaki para miktarının, (1) DOLAR, (2) TÜFE ve (3) ÜFE ile olan ilişkisini ortaya koyan yukarıdaki grafiğe göre başta Yİ-ÜFE ile para arzı (M1) arasında olmak üzere tüm verilerin birbirleri ile doğru orantılı olduğu ortaya çıkmaktadır.

- Düşük faiz politikasına bağlı olarak artan para arzı hem enflasyon düzeyine hem de döviz kurundaki artışa yansımıştır.

BRÜT REZERVLERDE SON 6 AYDA DÜŞÜŞ GERÇEKLEŞMİŞTİR

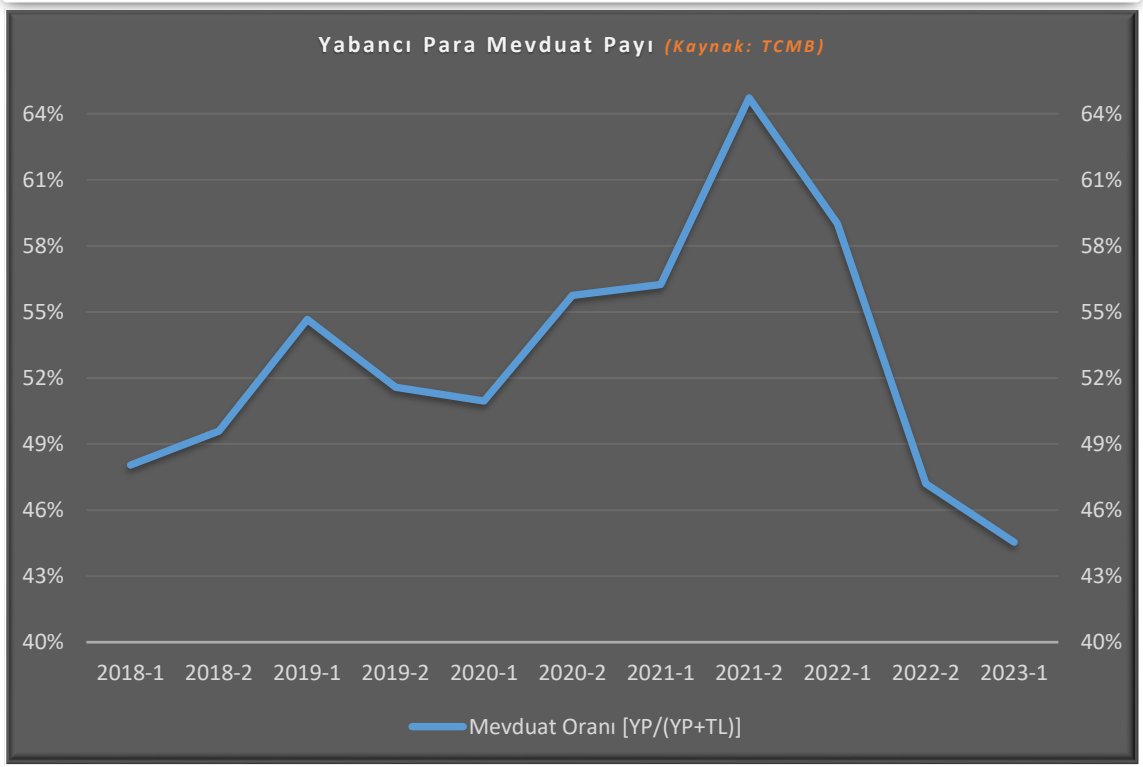
- Merkez Bankasının altın ve döviz cinsinden rezervlerinin dağılımını gösteren grafiğe göre toplam rezervler 2022 yılının sonu itibariyle 128 milyar dolar düzeyinden 2023 yılının Haziran ayı sonu itibariyle 108 milyar dolara düşmüştür.

- Düşüşün ana kaynağını döviz rezervleri oluşturmaktadır. Net uluslararası rezervler ise 23 Haziran itibariyle 9,2 milyar düzeyinde gerçekleşmiştir.

- Net rezerv hesabında brüt rezervlerden bilançodaki tüm yabancı para cinsinden yükümlülükler çıkartılmaktadır.

- Swap yoluyla yerli para karşılığında geçici süreyle alınan döviz ve altınların dikkate alınmaması halinde net rezervler, 23 Haziran 2023 itibariyle, eksi 51,8 milyar dolar düzeyindedir. *(https://www.dunya.com/kose-yazisi/swap-haric-net-rezerv-eksi-512-milyar-dolar/697599)*

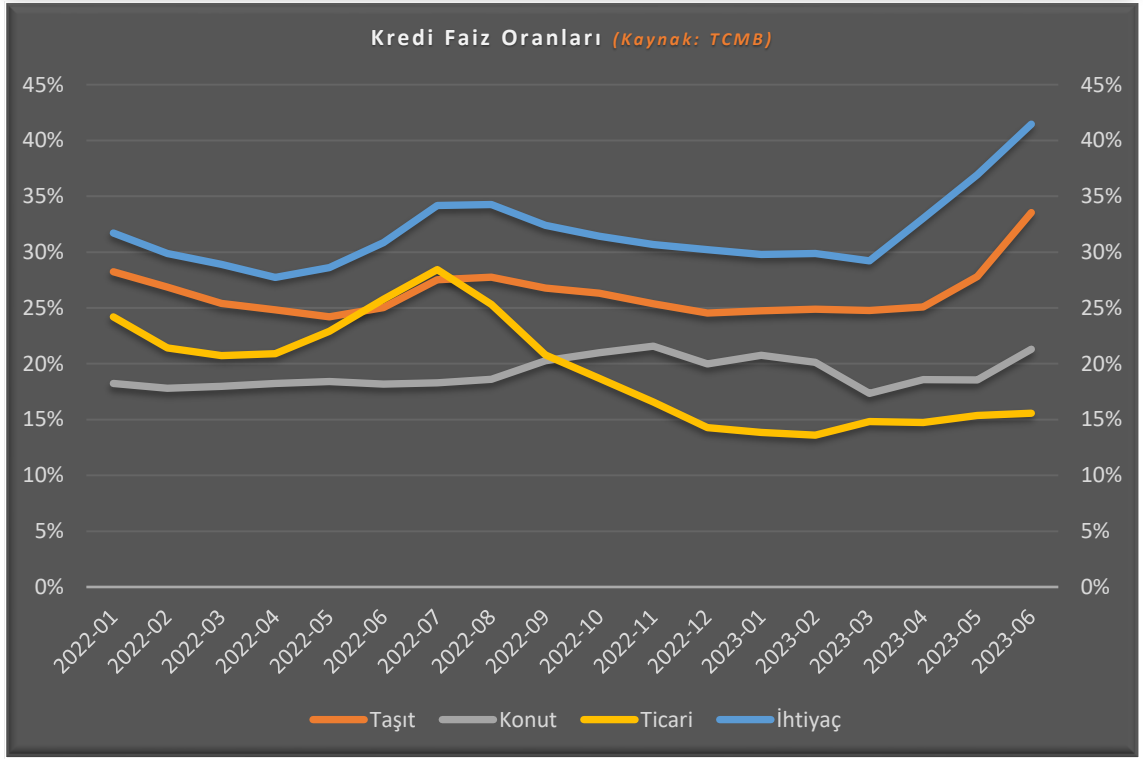
KKM, MEVDUATTA TL'NİN PAYINI KESKİN ŞEKİLDE ARTIRMIŞTIR

- Bankacılık sektöründeki mevduat payını gösteren grafiğe göre "Türk Lirası Mevduatlar"ın toplam mevduatlar içindeki payı Aralık 2021 dönemine kadar, kur artışı ile paralel olarak azalmıştır.

- Kur korumalı mevduat uygulaması ile birlikte, dövizli mevduattan Türk Lirası mevduata keskin bir dönüş yaşanmış ve yabancı para mevduatın payı, son 5 yıl içerisindeki en düşük seviyeye kadar gelmiştir.

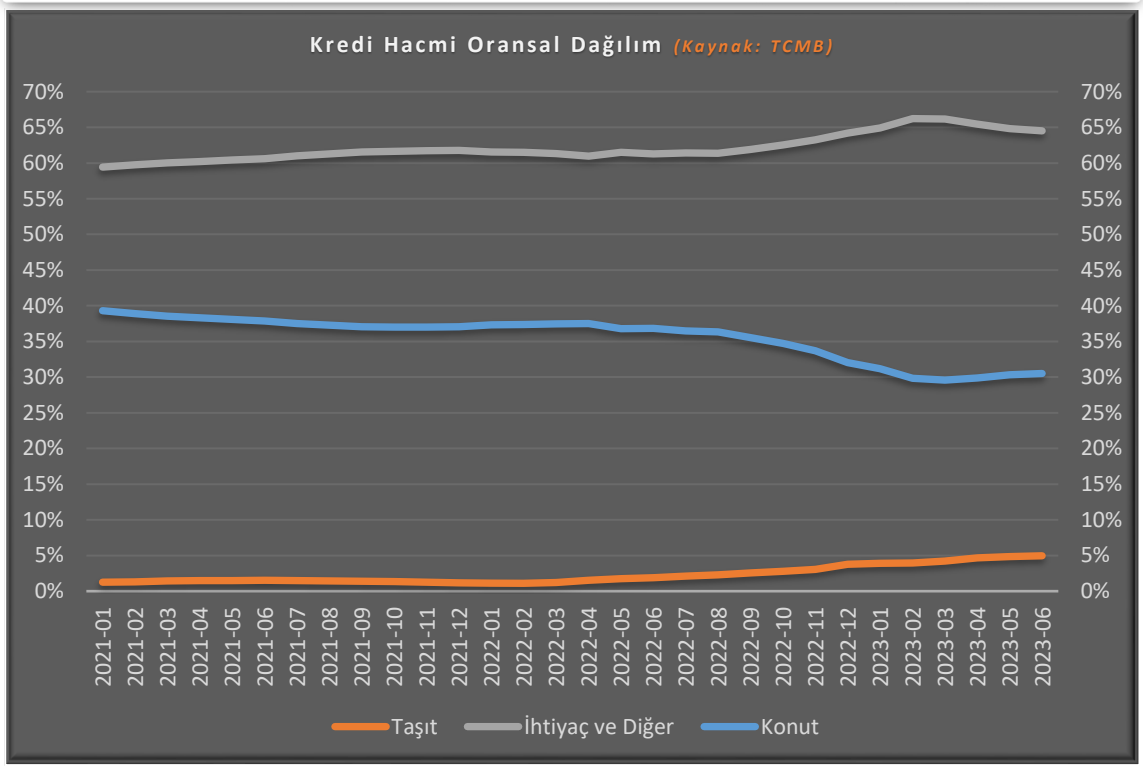
PİYASA FAİZLERİ YÜKSELİŞE GEÇMEKTEDİR

- Merkez bankası politika faizinin artması ile birlikte genel olarak ihtiyaç, taşıt, konut ve ticari kredi faiz oranlarının da arttığı; özellikle ihtiyaç kredisi faiz oranlarının görece bu politikadan daha fazla etkilendiği gözlemlenmektedir.

- Ticari kredi faiz oranlarına ilişkin verilerin detaylı analizinde, kamu bankalarının ilan edilen faiz oranlarının, resmi verilere yansıyan değerleri aşağıya çektiği görülmektedir.

SON 6 AYDA KONUT KREDİLERİNİN PAYI BİR MİKTAR GERİLEMİŞTİR

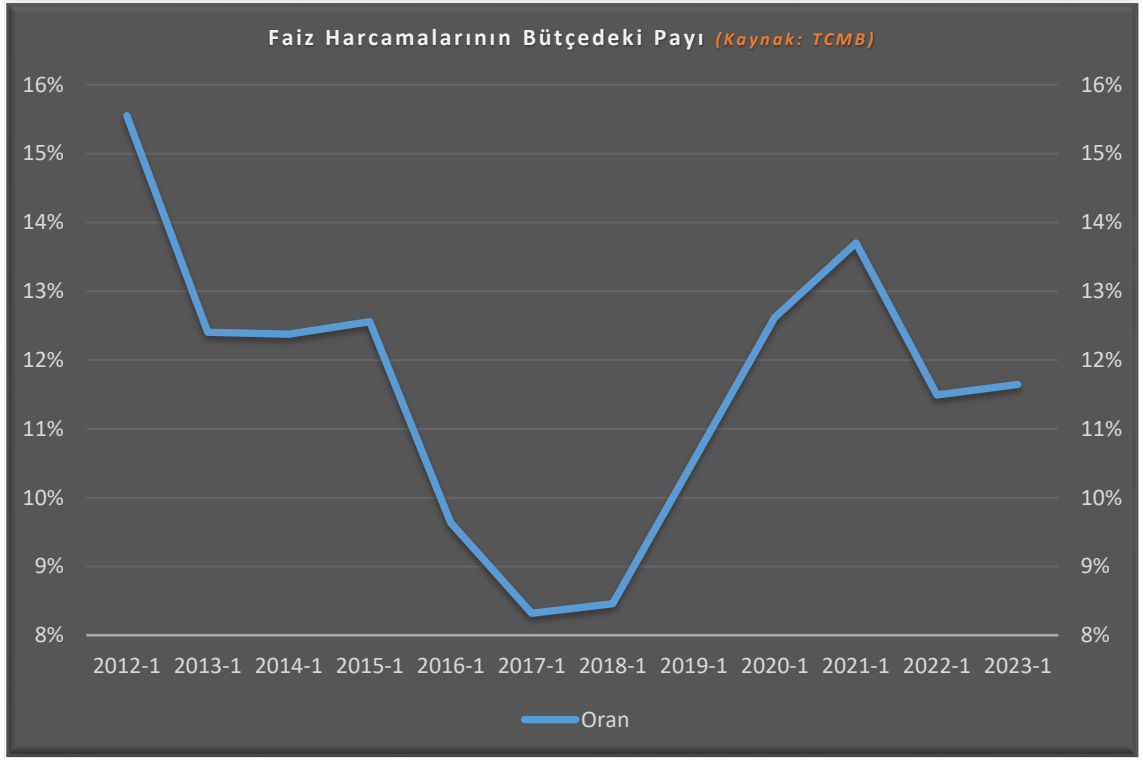

- Kredi hacminin türler itibariyle dağılımını gösteren yandaki grafiğe göre, taşıt kredilerinin toplam kredi hacmi içerisindeki payı artışa geçmiştir.

- Taşıt fatura değeri arttıkça, kullandırılmasına izin verilen kredi tutarı ve kredi vadesi, BDDK kararı çerçevesinde kademeli olarak azalmaktadır. Buna rağmen taşıt kredisi payının artmakta olması, döviz kurundaki artış ve enflasyonist ortamın, tüketicinin taşıta yönelik talebini öne çektiği şeklinde yorumlanabilir.

- Konut kredilerinin toplam kredi hacmi içerisindeki payı ise görece azalmaktadır. Azalış, ekonomideki belirsizlik ortamının devam ettiğine işaret etmektedir.

BÜTÇE HARCAMALARI İÇİNDE FAİZİN PAYI 2017'YE GÖRE ARTMIŞTIR

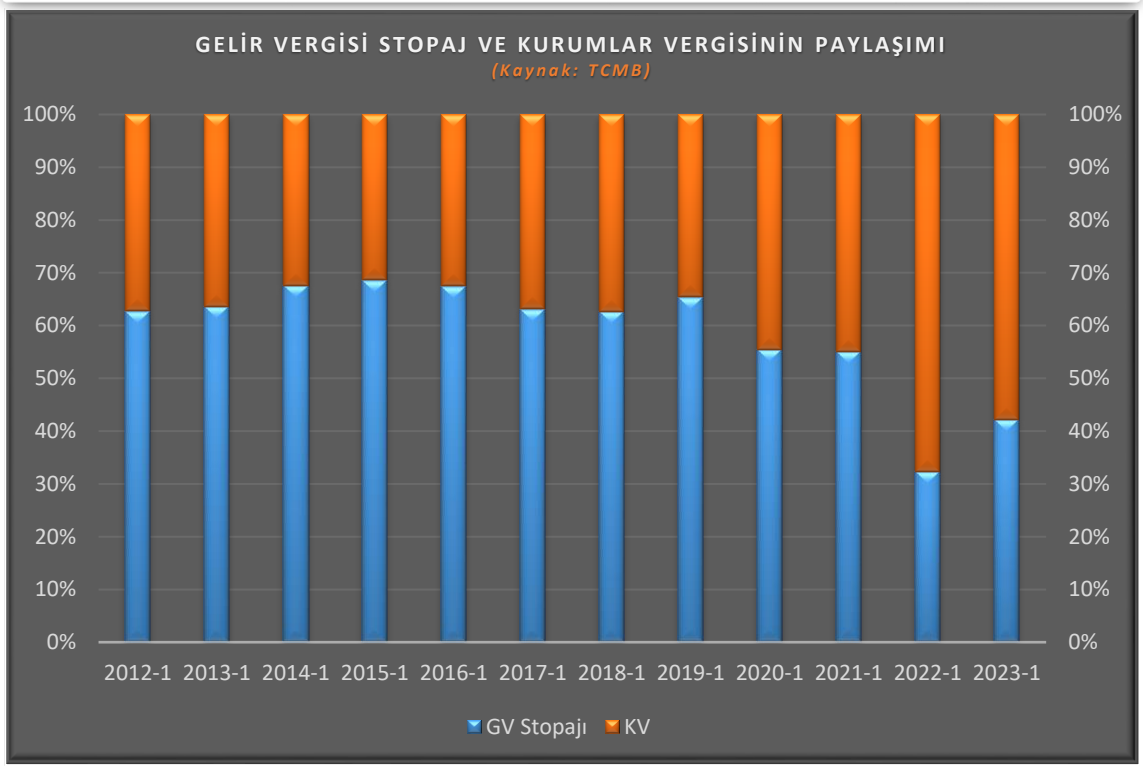

- Yandaki grafik, mevsimsel etkilerin arındırılması amacıyla sadece birinci 6 aylık dönemler itibariyle geçerli faiz giderlerini göstermektedir.

- Bütçe içerisinde faiz giderlerinin payı 2012-2017 döneminde azalış; 2018-2021 döneminde ise bir miktar artış göstermiştir.

- 2023'ün birinci 6 aylık dönemindeki faiz giderlerinin bütçe içerisindeki payının 2022'nin aynı dönemine göre fazla değişmediği; ancak 2017 yılındaki görece düşük düzeyin üstünde seyrettiği ifade edilebilir.

ENFLASYONUN ÜCRETLERİ ERİTMESİ, VERGİ GELİRLERİNE YANSIMIŞTIR

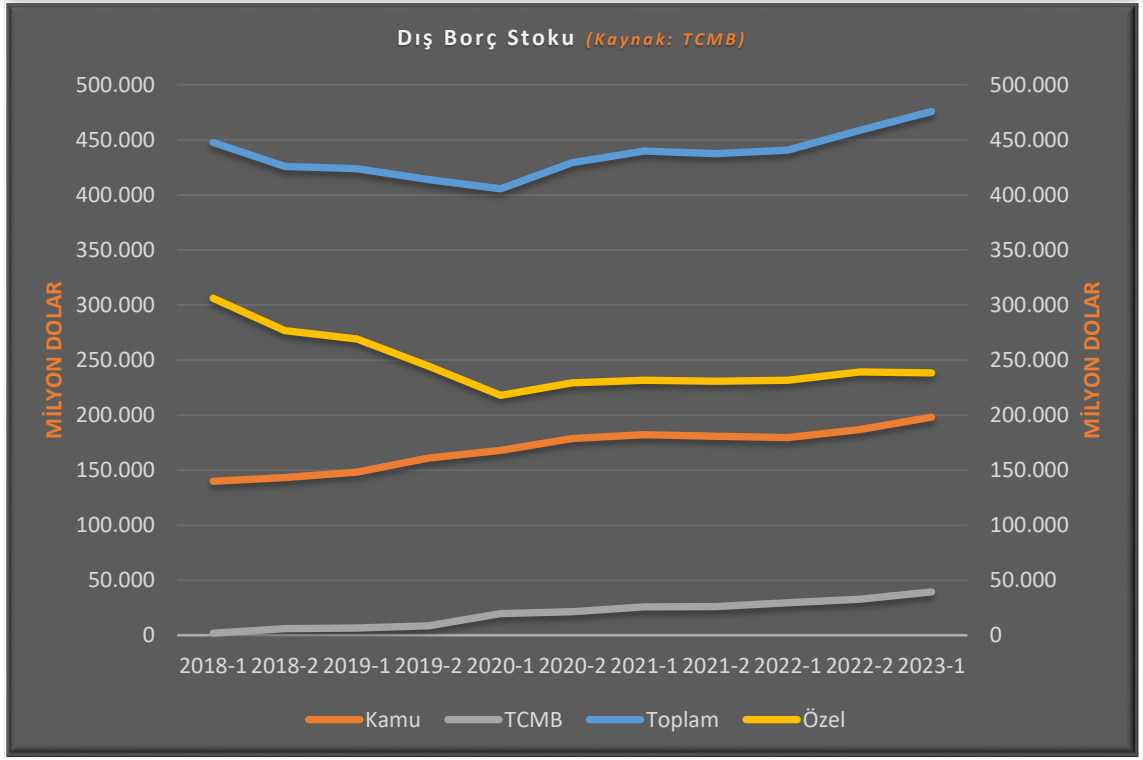

- Bütçe gelirleri içerisinde yer alan "Gelir Vergisi Stopaj" ile "Kurumlar Vergisi" tutarlarının karşılaştırılmasında, son yıllarda Kurumlar Vergisinin payının hızla arttığı gözlemlenmektedir.

- Mevsimsel etkilerin arındırılması amacıyla sadece birinci 6 aylık dönemler itibariyle grafiğe yansıtılan verilere göre 2022 yılının birinci 6 aylık döneminde ücretler üzerindeki vergi payında oluşan keskin yükselişin, 2023 yılının birinci 6 aylık döneminde tersine döndüğü gözlemlenmektedir.

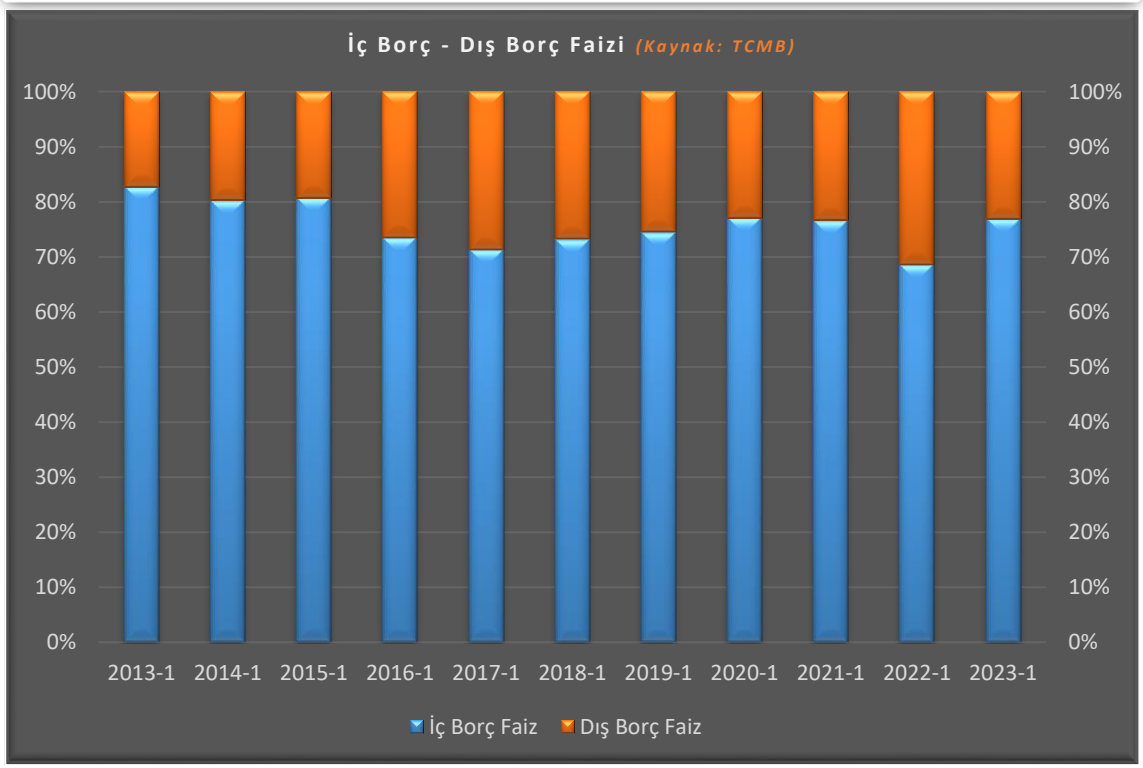
- Enflasyondan kaynaklanan kazançların kurumlar vergisi matrahına dahil olması kurumlar vergisinin payının artmasının ana nedeni olarak ifade edilebilir. Ücretlerin yükselen enflasyon oranına uyum sağlamak üzere gecikmeli olarak güncellenmesi de 2023 yılının birinci 6 aylık döneminde, grafiğin terine dönüşünün gerekçesi olarak ifade edilebilir.

SON 5 YILDA ÖZEL SEKTÖR DIŞ BORÇ STOKU AZALIRKEN KAMUNUN ARTMIŞTIR

- Son beş yılın birinci 6 aylık dönemleri itibariyle geçerli grafiğe göre kamunun dış borç stoku artarken, özel kesimin dış borç stoku azalmaktadır. Toplam borç stoku içerisindeki payı oldukça az olan Merkez Bankasının borcu ise son beş yılda yaklaşık 20 kat artış göstermiştir.

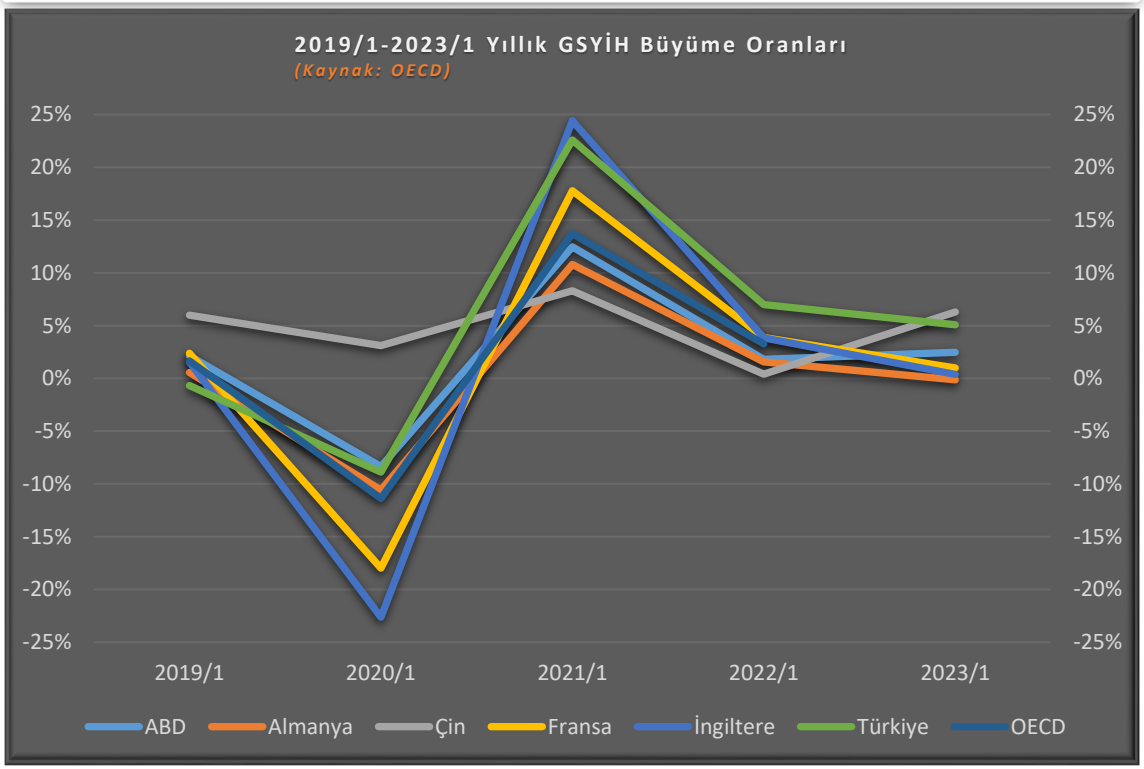
SON 10 YILDA İÇ BORÇ FAİZ PAYI AZALIRKEN DIŞ BORÇ FAİZ PAYI ARTMIŞTIR

- 2013 yılından 2022 yılına doğru, toplam faiz giderlerinin dış borca isabet eden kısmının, iç borca isabet eden kısmı karşısında arttığı gözlemlenmektedir.
- Ancak 2023 yılında bu durum tersine dönmeye başlamıştır.
- Yandaki grafik birinci 6 aylık dönemler itibariyle geçerli değerleri göstermektedir.

1. Ülkelerin Gayrisafi Yurtiçi Hasılası (GSYİH)

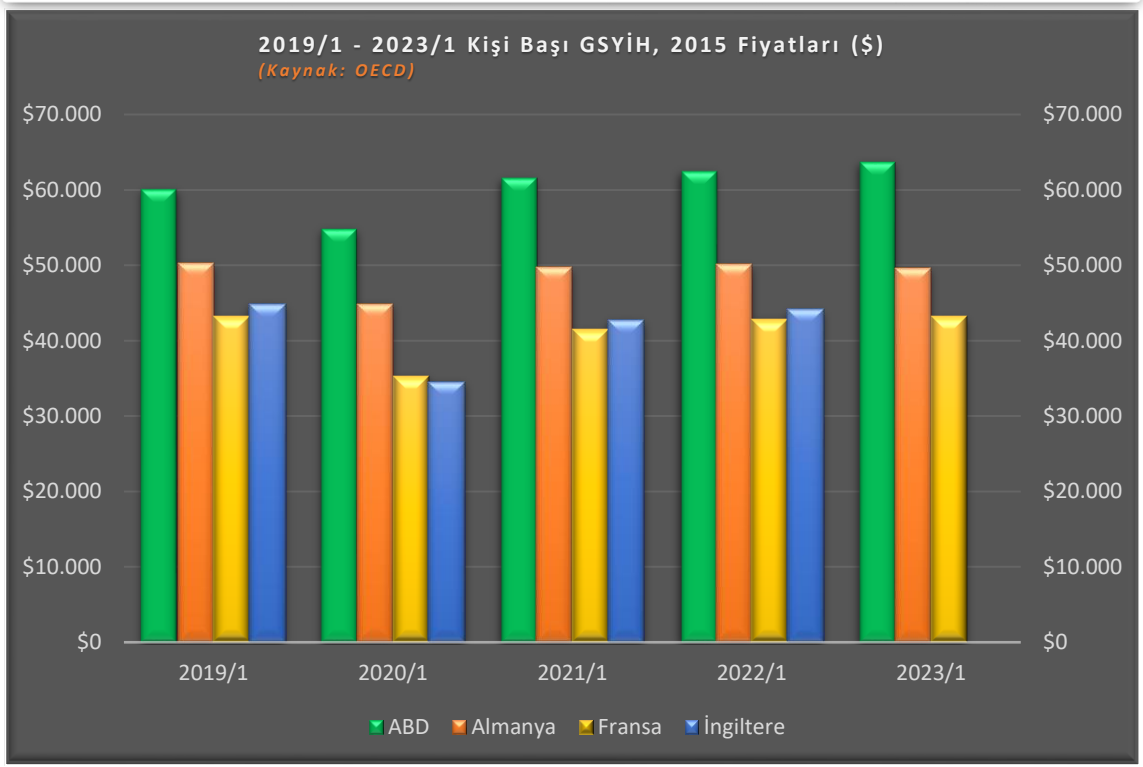
BÜYÜME ORANLARI PANDEMİ ÖNCESİ DEĞERLERE DÖNMEKTEDİR

- Yandaki grafikte seçili ekonomilerin ve OECD ülkelerinin ortalama yarı yıl sonu itibariyle "*mevsimsel etkilerden arındırılmış*" yıllık GSYİH büyüme oranları görüntülenmektedir.
- 2020 yılı ortası itibariyle Çin ve Türkiye dışında ekonomilerin önemli ölçüde küçüldüğü görülmektedir.
- Bank of England verilerine göre 2020 yılı daralması 1709 yılından bu yana görülen en büyük daralmadır.
- 2021 yılı ortası itibariyle ise baz etkisiyle de birlikte, ekonomiler, genel olarak önemli büyüme oranları kaydetmişlerdir.
- 2023 yılı ikinci yarısı itibarıyla ise büyüme oranları yavaşlamış ve Almanya ve İngiltere gibi önemli ekonomiler büyüme kaydetmemişlerdir.
- Çin, pek çok büyük ekonomiden ayrışmış, pandemi dönemindeki büyümedeki yavaşlama sınırlı olduğu gibi 2023 yılı ikinci yarısında ciddi büyüme oranlarına ulaşmıştır.
- Türkiye ise 2023 yılı ikinci yarısında %5

2. Ülkelerin Kişi Başı GSYİH

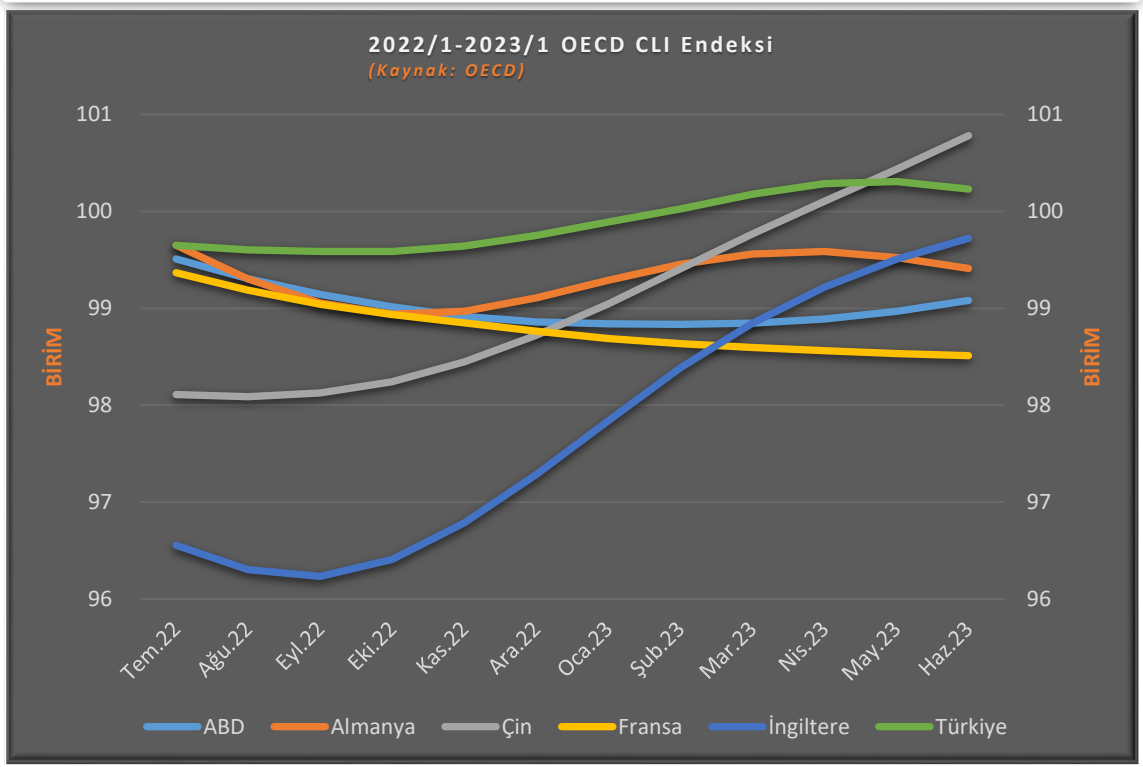
GELİŞMİŞ ÜLKELERİN REFAH SEVİYESİNDEKİ ÜSTÜNLÜĞÜ DEVAM ETMEKTEDİR

- Kişi başı GSYİH (2015 yılı baz) ülkelerin refahının önemli bir göstergesidir.
- Seçili diğer ülkelerde, kişi başı GSYİH salgının etkilerinin en yüksek olduğu 2020 yılı ortası itibariyle azalma göstermiştir.
- Başta ABD olmak üzere gelişmiş ekonomilerin gelişmekte olan ekonomilere göre refah seviyesindeki belirgin üstünlüğü halen korunmaktadır.

3. OECD Birleşik Öncü Göstergeler (OECD CLI Endeksi)

ÇİN VE TÜRKİYEYE YÖNELİK OLUMLU BEKLENTİLER DEVAM ETMEKTEDİR

- OECD CLI Endeksi ekonominin uzun dönemli trendine göre kısa vadeli dalgalanmaları tespit etmek üzere niteliksel değerlendirme yapmak üzere tasarlanmıştır.

(https://data.oecd.org/leadind/composite-leading-indicator-cli.htm)

- Ekonomilerdeki dönüş noktalarını önceden belirleyebilmek amacıyla oluşturulmuştur.

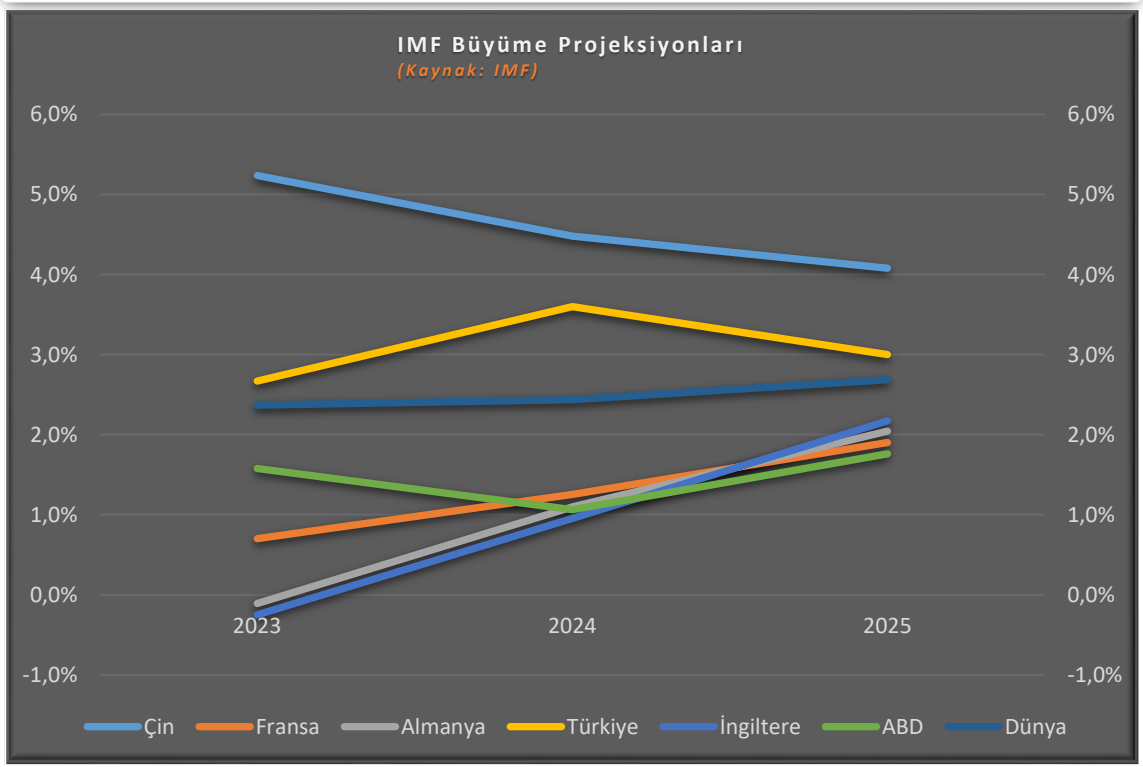
- Mevcut ve kısa dönemli geleceğe ilişkin analizlere olanak sağlaması açısından ekonomi oyuncuları için önemli bir araç haline gelmiştir.

- 100 seviyesi ilgili ülkenin uzun vadeli trendini (potansiyelini) ifade etmektedir.

- Seçili ülkelerden Çin ve Türkiye dışında tamamı 2022 yılı ortasından 2023 yılı ortasına kadar uzun dönemli trendlerinin altında bulunmaktadır.

4. IMF Büyüme Projeksiyonları

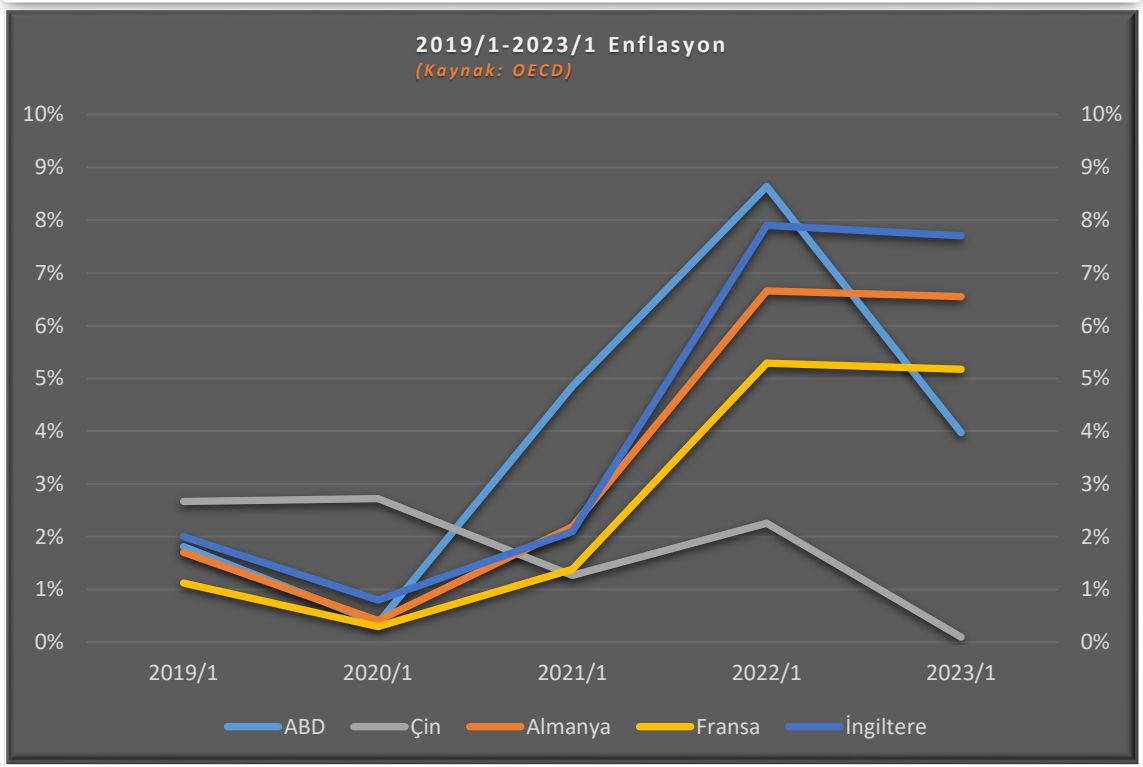
ÖNGÖRÜLEN BÜYÜME ORANLARINDA ARTIŞ BEKLENMEKTEDİR

- IMF belirli aralıklarla büyüme projeksiyonları yayınlamaktadır.
- Son projeksiyonda 2023, 2024 ve 2025 yılları için dünyadaki toplam büyümeyi %2,4-%2,7 arasında tahmin edilmiştir.
- Projeksiyonda gelişmiş ekonomiler için 2023 yılında düşük büyüme veya daralma öngörülürken 2025 yılı için %2 dolaylarında büyüme oranları öngörülmektedir.
- Çin için büyüme oranlarında 2023 – 2025 arasında %5'ten %4'e doğru azalma beklenmektedir.
- Türkiye için ise 2023, 2024 ve 2025 yılları beklenen büyüme oranları sırasıyla %2,7; %3,6 ve %3'tür.

5. Küresel Enflasyon Oranları (Türkiye Hariç)

KÜRESEL ENFLASYON ORANLARI YÜKSEK SEYRETMEKTEDİR

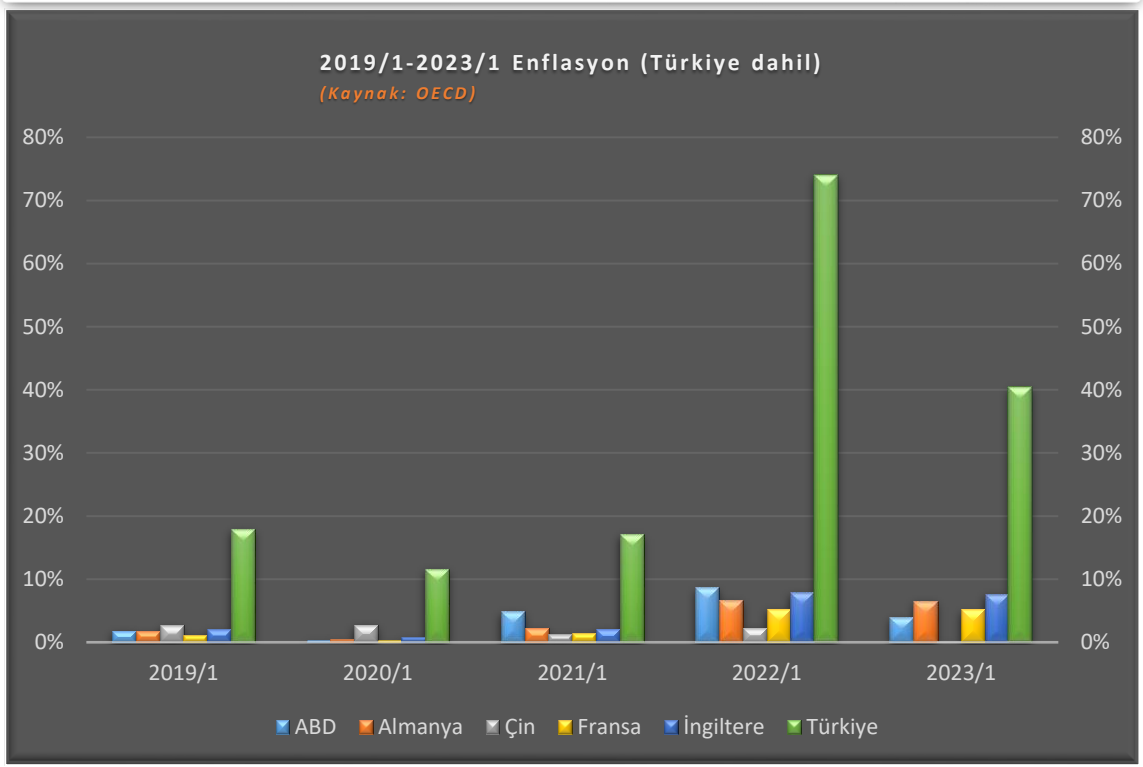
- Çin dışında 2020 yılı ortasından sonra enflasyon oranlarında önemli artışlar görülmektedir.

- Salgın ile birlikte dünya genelinde devreye alınan para ve maliye politikaları ve özellikle 2022 yılında başlayan Rusya Ukrayna savaşı sonucunda 2021 ve 2022 yıllarında enflasyon oranları önemli ölçüde artmıştır.

- Çin, bu trendden ayrışmış; öyle ki 2023 yarı yıl sonu itibariyle ülkede yıllık enflasyon %0,1 oranında gerçekleşmiştir. Bunda Çin'in salgın ile mücadelesinde dünya geneline göre farklı olarak sıfır yayılma politikaları kapsamında sert önlemlerinin tüketici talebini düşürmüş olmasının önemli etkisinin bulunduğunu değerlendirmekteyiz.

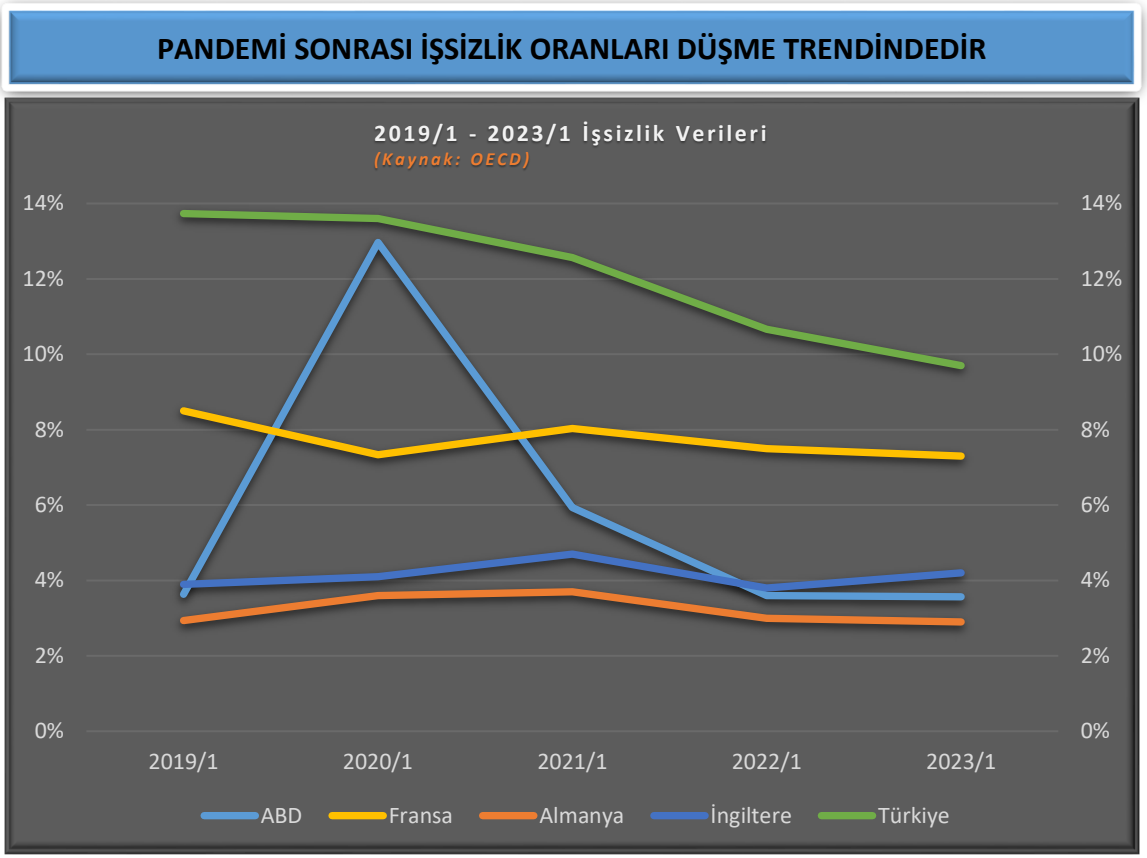
6. Küresel Enflasyon Oranları (Türkiye Dahil)

TÜRKİYE'NİN ENFLASYON ORANI, GELİŞMİŞ ÜLKERE GÖRE ÇOK YÜKSEKTİR

- Türkiye'nin enflasyon oranlarının seçili diğer ülkelerin enflasyon oranları ile karşılaştırıldığında ayrışmış olduğu görülmektedir. 2022 ve 2023 yarı yılı sonu itibarıyla Türkiye'de yıllık enflasyon sırasıyla %74 ve %40 seviyesinde gerçekleşmiştir.

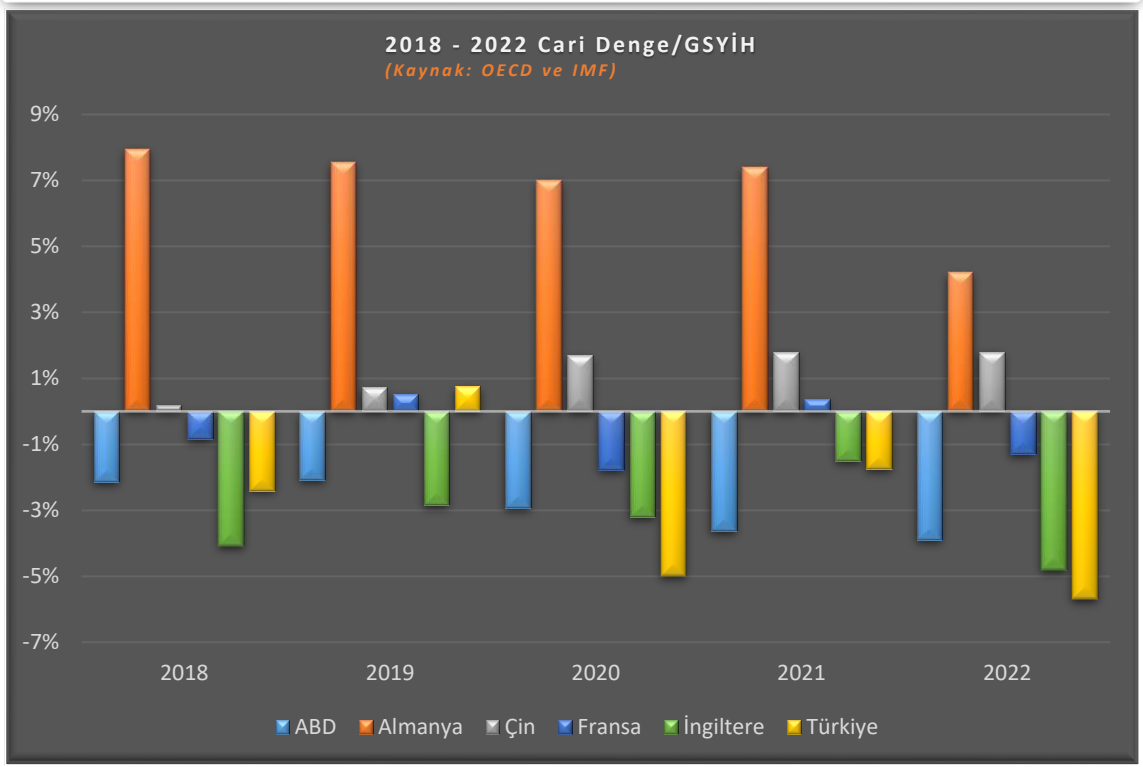
7. Küresel İşsizlik Oranları

- ABD'de işsizliğin 2020 yılı ortası itibariyle büyük oranda artış gösterdiği görülmektedir.
- Diğer ülkelerde bir miktar işsizlikte artış görülmekle birlikte alınan önlemler nedeniyle salgının işsizlik üzerinde dikkat çekici bir etkisinin bulunmadığını değerlendirmekteyiz.
- 2023 yılı ortası itibariyle işsizlik oranlarının genel olarak düşme trendinde olduğu görülmektedir.
- Fransa özelinde işsizlik oranlarının göreceli olarak yüksek seyrettiği ancak azalma trendine girdiği görülmektedir.
- Türkiye'de de işsizlik oranlarının düşmekte olduğu ancak uzun yıllardır seyrettiği gibi diğer ülkelerden ayrışmaya devam ettiği, seçili diğer ülkelere göre yüksek seyrettiği görülmektedir.

8. Cari Denge/GSYİH

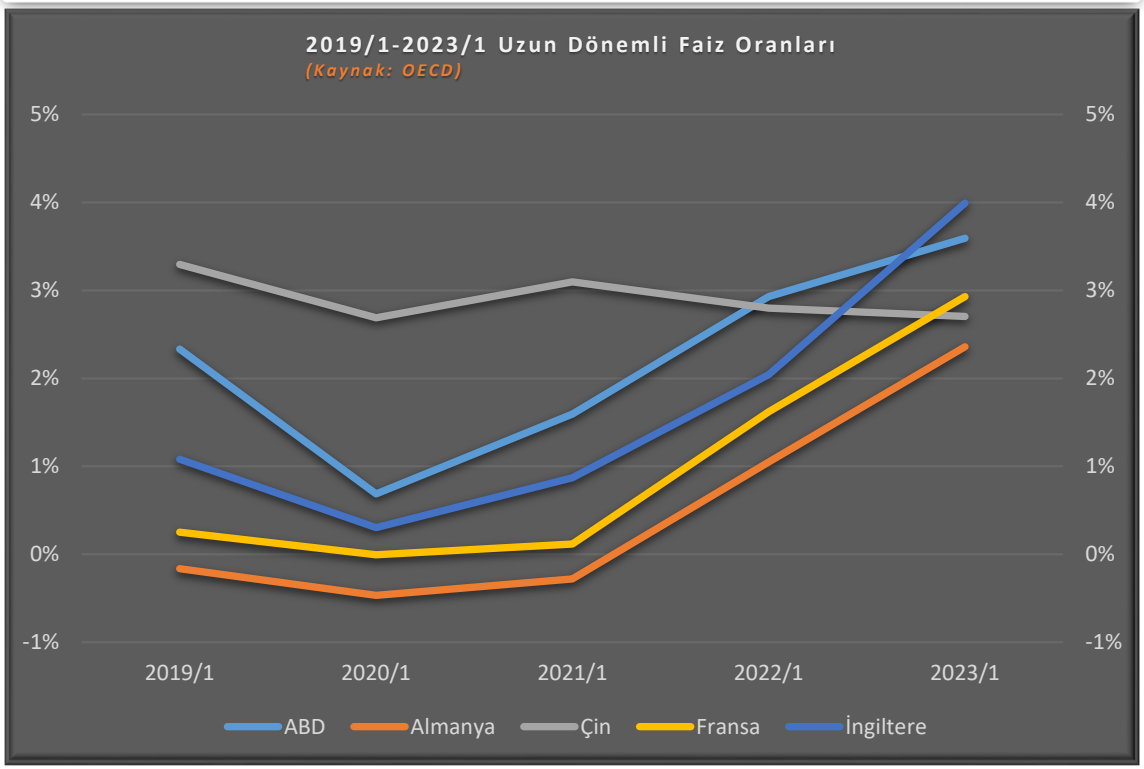
ALMANYA SÜREKLİ CARİ FAZLA VERMEKTEDİR

- Yandaki grafikte, yıl sonları itibariyle cari dengenin milli gelire oranları sunulmaktadır.
- Cari Denge/GSYİH oranı ekonomilerin dış ticaret açığının bir göstergesidir.
- Ekonomilerdeki gelişmeler ekonomilerin dış ticaret dengelerini de etkilemektedir. Göstergenin fazla vermesi merkez bankalarının rezervlerini artırıcı ve yerel paranın değerlenmesi yönünde etki gösterebilmektedir.
- Göstergenin açık vermesi gerekli finansman bulunamaması halinde rezervleri azaltıcı ve yerel paranın değer kaybetmesi yönünde etkide bulunabilmektedir.
- Geleneksel olarak fazla veren Almanya ve Çin 2018-2022 döneminde de fazla vermiştir. Diğer ülkeler anılan dönemde genel olarak açık vermiştir.
- 2022 yılında başlayan Rusya Ukrayna savaşının analize dahil edilen ekonomilerin çoğunun cari dengesini negatif yönde olumsuz etkilediğini değerlendirmekteyiz.

9. Küresel Uzun Dönemli Faiz Oranları (Türkiye Hariç)

KÜRESEL FAİZ ORANLARI PANDEMİ SONRASINDA YÜKSELİŞ TRENDİNE GİRMİŞTİR

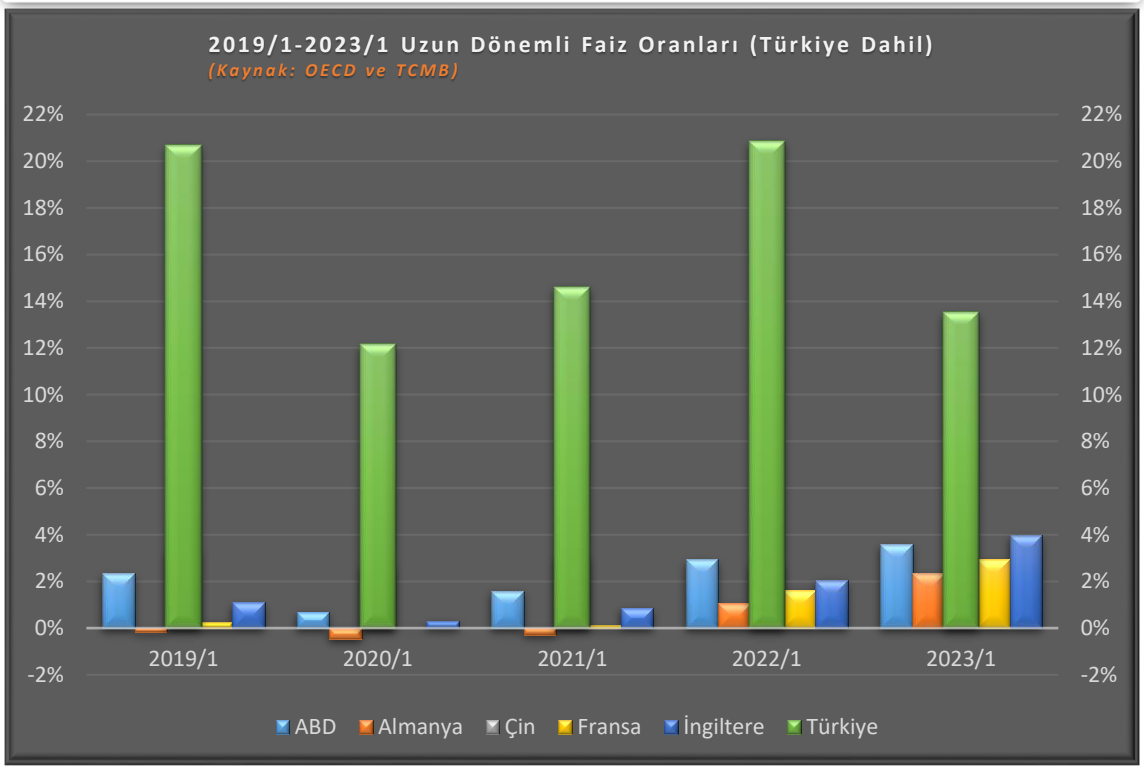

- Uzun dönemli faiz oranları 2020 yılı ortası ile 2021 yılı ortası boyunca genel olarak tüm ülkelerde düşük seviyelerde gerçekleşmiştir. Bunun üretim ve istihdamı korumak amacıyla sağlandığı ifade edilebilir.

- Ancak ardından Covid-19'dan toparlanma sürecinde faiz oranları önemli ölçüde yükselmiştir.

10. Küresel Uzun Dönemli Faiz Oranları (Türkiye Dahil)

ENFLASYON NEDENİYLE TÜRKİYEDE FAİZ ORANLARI YÜKSEK GÖRÜNMEKTEDİR

- Bu dönemde Türkiye'de de uzun dönemli faiz oranları dünya geneline benzer şekilde 2020 yılında diğer yıllara oranla daha düşük gerçekleşmiştir.

- Devam eden yıllarda Türkiye'de faiz oranları yükselmiş ve 2022 yılı ortası itibariyle %21 olarak gerçekleşmiş, ardından 2023 yılı ortası itibariyle bir miktar gerileyerek %14 dolayında gerçekleşmiştir.

- Veriler reel faiz oranlarını değil nominal faiz oranlarını ifade ettiğinden, reel faiz oranlarının Türkiye'de, enflasyon nedeniyle çok düşük düzeyde olduğu ifade edilebilir.

MERKEZ OFİS
Spine Tower Maslak Mah. Saat Sok. No: 5 Kat: 25-26-28 Sarıyer 34485 - İstanbul
T. +90 (212) 285 01 50
F. + 90 (212) 285 03 40-43
M. gym@gureli.com.tr
M. gureliymm@hs02.kep.tr

ANKARA
ASO Kule Ataturk Bulvarı No:193 Kat:9 PK. 06680 Kavaklıdere / Ankara
T. +90 (312) 466 8420
F. +90 (312) 466 8421
M. gymankara@gureli.com.tr

ANTALYA
Fener Mah.1964 Sok. No:36 Kat:1 D:4 Kemal Erdoğan Apt. Muratpaşa / Antalya
T. +90 (242) 324 3014
F. +90 (242) 324 3015
M. gymantalya@gureli.com.tr

BURSA
Odunluk Mah. Akademi Cad. Zeno İş Merkezi D Blok Kat:7 D:31 Nilüfer / Bursa
T. +90 (224) 451 2710
F. +90 (224) 451 2779
M. gymbursa@gureli.com.tr

İZMİR
Atatürk Cad. Ekim Apt. No:174/1 Kat:5 D:9 Alsancak / İzmir
T. +90 (232) 421 2134
F. +90 (232) 421 2187
M. gymizmir@gureli.com.tr

TEKİRDAĞ
Yavuz Mah. Ferman Sok. No: 3/7 K:2 Süleymanpaşa/Tekirdağ
T. +90 (282) 261 2530
F. +90 (282) 261 8322
M. gymtrakya@gureli.com.tr

“Bu rapor Güreli Yeminli Mali Müşavirlik ve Bağımsız Denetim Hizmetleri A.Ş. (Güreli YMM) tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık ve lisanslı kaynaklardan elde edilen güncel bilgiler ve grafikler kullanılarak sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Güreli YMM, bu raporda yer alan bilgilerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Yine de çalışmadaki bilgilerin ve yorumların kullanılmasının ve/veya sunulan verilerdeki hata ve eksikliklerin doğurabileceği her türlü olumsuz sonuçtan dolayı Güreli YMM ve her türlü çalışanı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Hiç kimse özel durumuna uygun bir uzman görüşü almaksızın, bu dökümanda yer alan bilgilere dayanarak hareket etmemelidir. Tüm hakları saklıdır. ©2023 Güreli Yeminli Mali Müşavirlik ve Bağımsız Denetim Hizmetleri A.Ş., “Baker Tilly” isim kullanım hakkına sahiptir.”